

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Форма навчання заочна

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

Допускається до захисту
Завідувач кафедри Г. П. Склад
(підпис, ініціали та прізвище)

«___» _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Перспективи післявоєнного розвитку подієвого туризму в
Київській області»

зі спеціальності 242 «Туризм»
освітня програма «Туризм» ступеня бакалавра

Виконавець роботи Задорожна Аліна Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис, дата)

Науковий керівник к.е.н., Тараненко Олександр Олексійович
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис, дата)

Полтава – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	6
1.1. Сутнісна характеристика подієвого туризму.....	6
1.2. Соціально-економічні чинники розвитку подієвого туризму в регіоні.....	15
1.3. Історико-культурні та природні ресурси розвитку подієвого туризму в регіоні.....	23
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПІСЛЯВОЄННІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	35
2.1. Сучасний стан розвитку туристичної діяльності в регіоні.....	35
2.2. Інфраструктурне забезпечення розвитку подієвого туризму в регіоні.....	42
2.3. Основні напрями післявоєнного розвитку подієвого туризму в регіоні.....	57
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність дослідження. Подієвий туризм є однією з найпривабливіших туристичних галузей, яка заслужено притягує увагу як місцевих мешканців, так і мандрівників з різних куточків світу. Цей вид туризму передбачає відвідування місць, пов'язаних з важливими історичними подіями або культурними фестивалями, що відіграють суттєву роль у формуванні ідентичності та пам'яті суспільства.

У контексті післявоєнного розвитку Київської області, подієвий туризм може стати важливим стимулом для відродження і популяризації історичних та культурних цінностей регіону. Після закінчення війни, країна переживатиме період реконструкції та відновлення, і саме подієвий туризм може стати одним з ключових чинників, що сприятимуть приверненню уваги світової спільноти до Київської області.

Київська область, зі своїм багатим історичним спадком, має потенціал стати привабливим місцем для подієвого туризму. Вона була свідком численних важливих подій, які вплинули на подальший розвиток України та всього світу. Саме тут розташовані такі культурні скарби, як Києво-Печерська лавра, Софійський собор, Михайлівський Золотоверхий монастир та багато інших пам'яток, що притягують туристів з усього світу.

Однак, важливо зазначити, що післявоєнний розвиток подієвого туризму в Київській області стикається з рядом викликів і можливих перешкод. Наприклад, відновлення пошкоджених під час війни історичних споруд, забезпечення безпеки для туристів, розробка ефективних маршрутів та програм подій, а також підтримка місцевої спільноти та розвиток інфраструктури.

Дослідженню проблем розвитку туризму присвячено наукові праці як українських, так і зарубіжних вчених, зокрема, О. Бейдика, Я. В. Василевської, В. Г. Герасименка, В. Кифяк, Д. В. Ковальова, О. А. Мельниченка, О. О. Любіцевої та інших. Однак, актуальним залишається питання

дослідження стану подієвого туризму в Київській області, та перспектив його післявоєнного розвитку. Отже, усе вищевказане зумовило вибір теми кваліфікаційної дипломної роботи, та її актуальність.

Мета та завдання дослідження. Мета кваліфікаційної дипломної роботи полягає в обґрунтуванні перспектив післявоєнного розвитку подієвого туризму в Київській області.

Досягнення мети дослідження передбачає виконання таких головних завдань:

- з'ясувати сутнісну характеристику подієвого туризму;
- проаналізувати соціально-економічні чинники розвитку подієвого туризму в регіоні;
- дослідити історико-культурні та природні ресурси розвитку подієвого туризму в регіоні;
- оцінити стан організації туристичної діяльності в регіоні;
- з'ясувати особливості розвитку туристичної інфраструктури в регіоні;
- обґрунтувати основні напрями післявоєнного розвитку подієвого туризму в регіоні.

Об'єкт дослідження – процес розвитку подієвого туризму в Київській області.

Предмет дослідження – територіальні відмінності туристичного потенціалу Київської області, що визначають основні напрями післявоєнного розвитку подієвого туризму.

Методи дослідження. Розглянута у роботі проблема вивчена за допомогою загальнонаукових методів: діалектики, індукції та дедукції, системного аналізу та структурного синтезу, статистичного та експертного аналізу.

Інформаційною базою дослідження є теоретичні розробки в галузі розвитку ринку туристичних послуг, управління туризмом, системного аналізу, економіко-математичного моделювання; законодавчі та нормативні акти, що регламентують діяльність туристичної галузі; державні концепції, національні

та регіональні програми і проекти з розвитку туризму; довідкові матеріали; статистичні дані; матеріали міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових симпозіумів та конференцій, а також періодичних видань з теми дослідження.

Галузь застосування результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути корисні органам влади Київської області при формуванні програмних документів, які направлені на розвиток сфери туризму, та прийнятті управлінських рішень.

Структура та обсяг. Кваліфікаційна дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, пропозицій, списку використаних джерел, та додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінок друкованого тексту, з них 67 основного тексту. У роботі міститься 32 таблиці, 13 рисунків, 10 додатків. Перелік інформаційних джерел складається з 80 найменувань.

РОЗДІЛ 1

РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

1.1. Сутнісна характеристика подієвого туризму

Поняття «подієвий туризм», незважаючи на більш ніж тисячолітню історію самого явища, було введено в обіг у 1987 р. Департаментом туризму та реклами Нової Зеландії і вже за два десятиліття, як відзначають Д. Гетц та С. Дж. Пейдж, утвердилося, як у сфері туризму, так і в дослідницькому співтоваристві [79, с. 597].

Д. Гетц, С. Дж. Пейдж [79], С. Донських [16] та А. Ю. Парфіненко [53], аналізуючи зростання даного сектору туризму, визнають його вражаючим, оскільки він дозволяє:

- усунути диспропорції регіонального соціально-економічного розвитку;
- збільшити кількість туристів і перетворити їх на лояльних споживачів, забезпечуючи тим самим повторні відвідування DESTINATION;
- подолати традиційні для туризму сезонні коливання;
- збільшити тривалість перебування та кількість витрат відвідувача;
- послідовно формувати позитивний імідж туристичної DESTINATION;
- розвивати сферу туризму навіть за відсутності туристичних ресурсів тощо.

Очевидно, що такі безперечні переваги привертають увагу науковців до визначення сутності даного виду туризму. Ускладнення, які виникають у процесі вивчення подієвого туризму, значною мірою детерміновані його подвійною природою – явище поєднує в собі два окремих феномени: туризм та подію, і формується під впливом двох сфер: туризму та івентів, кожна з яких наразі перебуває в тренді, демонструючи, незважаючи на негативні зовнішні чинники (пандемію, російську агресію тощо), достатньо високі темпи розвитку.

При цьому, для обох названих сфер також характерні термінологічна невизначеність, суперечливість та дискусійність ряду позицій (таблиця 1.1.1).

Таблиця 1.1.1

Підходи науковців до поняття «подія» [узагальнено автором]

Автор	Підхід
І. Антоненко	Подія – форма залучення людини в культуру бренду, до корпоративної або іншої спільності через організацію її дій і переживань [2].
О. Берлов	це спеціальний захід, інструмент подієвого маркетингу, який дозволяє маніпулювати думкою і поведінкою спеціально запрошеної аудиторії заходу. Івент заходи реалізують шляхом залучення уваги аудиторії до теми маркетингу, формування позитивного ставлення, надання аудиторії реального досвіду спілкування з продуктом, брендом, компанією [7].
С. Мельниченко	Подія – це виняткові заходи, які цілеспрямовані на просування компанії, послуг, товарів і брендів за підтримкою яскравих та пам'ятних подій [38].
І. В. Писарева, О. М. Радіонова, М. Д. Приходько	Подія – це заходи з метою створення рекламного повідомлення, залучення туристів, занурення учасників в унікальну атмосферу території [54, с. 108].
Т. Л. Повалій, Н. Д. Світайло	Подія – це явище громадського життя, що проводиться з метою притягнення уваги конкретної аудиторії до компанії (організації, групи осіб), їх діяльності та продуктам [55 с. 21].
І. В. Саух	Подія – це вид мандрування; тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання; маршрут переміщення; соціо-еколого-економічну систему; вид економічної діяльності; галузь світової економіки; особливий вид споживання матеріальних та духовних благ; форму міграції населення, складний соціокультурний та історичний феномен [64, с. 114], що пояснюється багатоаспектністю самого явища.

Отже, подія (з точки зору туризму) – це винятковий захід, який відбувається у визначений час з метою залучення туристів до відвідування певної дестинації.

В теорії та практиці туризму поряд з поняттям «подія» як синонімічні використовуються також терміни «event» (з англ. – подія) та результат його національної транслітерації – «івент», звідси: подієвий туризм, event-туризм, івент-туризм та івентивний туризм. Н. Максимовська, А. Полянничко [35, с. 220], І. В. Писарева, О. М. Радіонова, М. Д. Приходько [54, с. 9], У. Хальцбаур, Е. Йеттінгер, Б. Кнаузе, Р. Мозер, М. Целлер [74, с. 5] наголошують на тому, що поняття «event» включає в себе смислові відтінки сприятливого випадку, тому означають не будь-яку, а лише виняткову подію, і вводять в обіг поняття «спеціальна подія». Звідси, Н. Максимовська та

А. Поляничко вказують, що «івент – запланована соціально-суспільна подія (захід, церемонія, шоу), що відбувається в певний час, із певною метою та має певний резонанс для суспільства» [35, с. 107].

Наслідком неоднозначного трактування таких явищ як туризм та подія є суперечливість у визначенні поняття «подієвий туризм» (таблиця 1.1.2).

Таблиця 1.1.2

Підходи вчених до поняття «подієвий туризм» [узагальнено автором]

Автор	Підхід
О. Алексєєва	Подієвий туризм – вид туристської діяльності, що приваблює туристів різноформатними громадськими заходами культурного або спортивного життя, які сприяють розвитку інфраструктури туризму, інтеграції різних верств населення в суспільство і формуванню позитивного іміджу дестинації [1].
М. Биржаков	Подієвий туризм – складова культурного туризму, пов'язана з певною подією в суспільному житті; подорож, пов'язана з цікавою для туриста подією [4].
О. Бейдик, О. Топалова, Т. Новосад	Подієвий туризм – унікальні туристичні пропозиції, які включають не лише традиційний відпочинок, а й участь у найяскравіших світових подіях [6].
К. Вовк	Подієвий туризм – це комплексне поняття, що охоплює подію та сукупність заходів щодо її організації, місця і часу проведення, а також формування і координація туристичних потоків до місця призначення [11].
Д. Гетц	вид туризму, спрямований на повне використання можливостей події для розвитку туристичної дестинації [78].
Е. Лакомов	Подієвий туризм – туристська діяльність, пов'язана з різноманітними значущими суспільними подіями, а також рідкісними природними явищами, що привертають своєю унікальністю, екзотичністю, неповторністю велику кількість туристів з різних країн [43].
А. Парфіненко	Подієвий туризм – це систематичне планування, розробка та маркетинг спеціальних заходів, які виступають каталізатором розвитку інфраструктури, економічного зростання і туристичних потоків, формування позитивного іміджу [53].
Л. Устименко	Подієвий туризм – подорож з метою участі або споглядання певної події (карнавалу, фестивалю, свята, церемонії, спортивного змагання або природного явища тощо), що передбачає наявність відповідних туристичних ресурсів та спеціальної підготовки [72, с. 88].

Аналізуючи підходи вчених у таблиці 1.1.2 до поняття «подієвий туризм» зауважимо, що наразі відсутнє однозначне трактування даного терміну, тому пропонуємо власне «Подієвий туризм – це економічна діяльність юридичних і фізичних осіб, яка передбачає формування туристичного продукту на основі відвідування певної події, з подальшою його реалізацією туристам для їхніх

потреб, не пов'язаних з підприємництвом і здобуттям освіти».

Характерні риси подієвого туризму схематично відображено на рисунку 1.1.1.

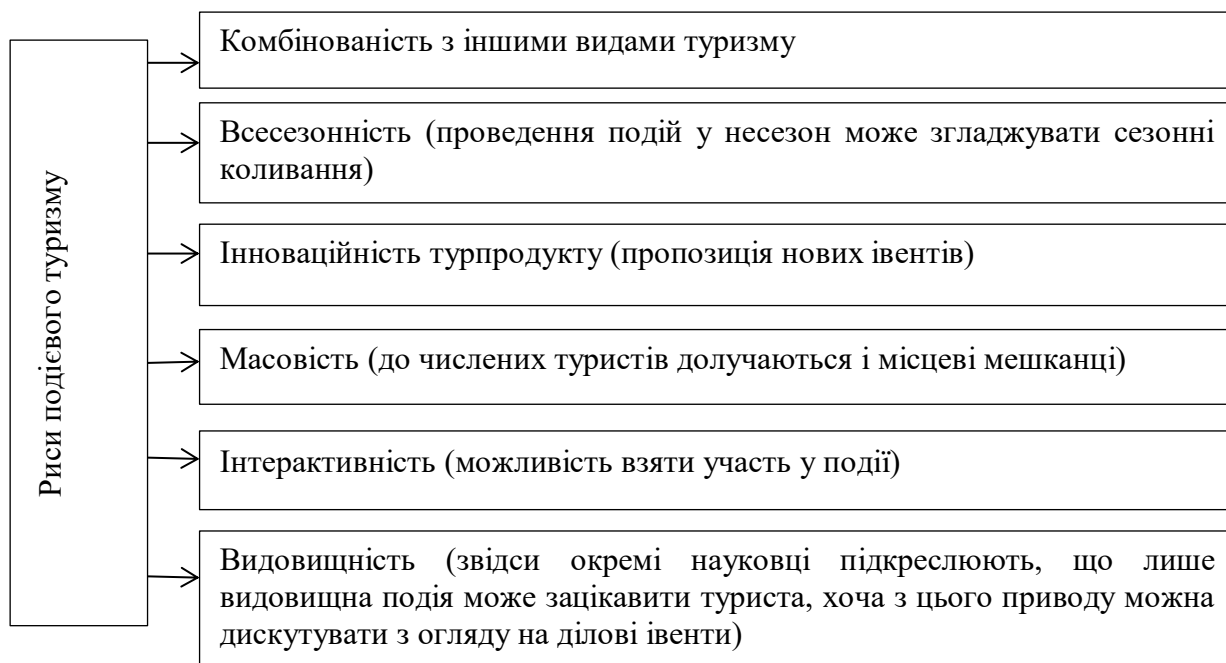

Рис. 1.1.1. Риси подієвого туризму [72, с. 89]

Класифікуються івент-тури як з точки зору виду подорожі, так і з огляду на тип події. Також види туризму визначаються за метою, часовими характеристиками, територіальними ознаками, фінансовими можливостями, індивідуальними запитами тощо (таблиця 1.1.3).

Таблиця 1.1.3

Класифікація туризму [76, с. 31]

Класифікаційна ознака	Види туризму
1	2
Географічний принцип	Внутрішній Міжнародний
Напрямок туристичного потоку	В'їзний Виїзний
Мета поїздки	Культурно-освітній Оздоровчо-лікувальний Релігійний Спортивний Подієвий Шоп-тури

Продовження таблиці 1.1.3

1	2
Джерело фінансування	Соціальний Комерційний
Спосіб пересування	Пішохідний Транспортний Змішаний
Туристична програма	Традиційна Екзотична Екологічна
Кількість учасників	Індивідуальний Сімейний Груповий
Тривалість перебування	Уїкендовий (1-2 доби) Короткотривалий Середньотривалий Довготривалий
Розташування туристичного місця	Гірський Водний Сільський зелений Міський
Інтенсивність туристичного потоку	Цілорічний Сезонний (літній, зимовий, міжсезонний)
Організаційна форма	Організований Неорганізований
Організаційні засоби	Пекідж-тур (комплексний) Інклюзив-тур (індивідуальний)
Клас обслуговування	V.I.P. Люкс-апартамент Люкс Перший Туристський Кемпінг

Відзначаємо, що критеріїв, за якими класифікують події, також безліч (таблиця 1.1.4).

Таблиця 1.1.4

Підходи науковців до класифікації подій [узагальнено автором]

Автор	Підхід
С. Герасимов, Г. Тульчинський, Т. Лохина	За цільовою аудиторією та територією охоплення [13]
Ю. Забалдіна, А. Тараненко	З позиції доцільності включення до івентивного портфеля дестинації [25, с. 50]
В. Мисик	Як об'єкти івент-менеджменту [38]

На практиці традиційно розрізняють івенти за змістом та масштабом проведення (таблиця 1.1.5).

Таблиця 1.1.5

Типи та види івентів (за G. Bowdin, J. Allen, W. O`Tool, R. Harris, I. McDonall)

[80]

Типи	Види
За розміром і масштабом проведення	Івенти місцевого значення – локальні заходи, які орієнтовані на аудиторію місцевих громад. Family – fun events. Івенти національного значення – події, які за своїми масштабами та зацікавленістю у засобах масової інформації здатні залучати значну кількість відвідувачів, включаючи висвітлення їх у медіа та передбачають суттєві економічні вигоди. Відвідувачі можуть бути й іноземцями. Hallmark events – події, які ототожнюються з етносом міста, регіону, країни, тому що вони стають синонімами назви місця, а також мають широке визнання та усвідомлення. Проведення таких івентів стає традицією. Мега івенти – світові події, які чинять глобальний економічний вплив; висвітлюються медіа по всьому світу. За місце проведення таких подій країни змагаються. Наприклад, Олімпійські ігри, Параолімпійські ігри, Чемпіонат світу з футболу.
За змістом	Культурні івенти – це різноманітні фестивалі – музичні, артфестивалі, які можуть різнитися за розміром та ступенем професійної складності в організації:– фестивалі з високим ступенем професійної організації відповідають амбіційній програмі і мають безліч цілей: досягти найвищих стандартів організації, широкого висвітлення в медіа, значної кількості відвідувачів; – фестивалі, які відзначають певне місцезнаходження: від невеликих селищ до великих міст; мають на меті залучити людей до святкування своєї місцевості; часто проводяться за участю великої кількості місцевих громад; – арт-фестивалі – зосереджені на конкретному виді мистецтва, пропонують унікальні можливості для глядачів долучитися до цього виду мистецтва, фокусуючись на майстер-класах, воркшопах; – інклюзивні фестивалі – передбачають безпосередню участь особливих груп населення; – календарні свята; – аматорські арт-фестивалі; – комерційні музичні фестивалі на відкритому просторі.
Спортивні івенти	– мега спортивні івенти: заходи, за які країни змагаються; – календарні події міжнародного та національного значення; – одноразові події – «події після подій», наприклад, організовані для преси; – шоу-події – наприклад, перед змаганням із боксу.
Бізнес-івенти	конференції, виставки, рекламні (заохочувальні) тури і зустрічі.

Очевидно, що така кількість критеріїв, які застосовуються до визначення видів туризму та типів подій є передумовою існування значної кількості критеріїв, які застосовуються для класифікації подієвого туризму (рисунок 1.1.2).

Рис. 1.1.2. Класифікація подієвого туризму (за Л. Устименко) [72]

Як справедливо відзначає D. Getz [78, с. 282] майже всі події мають туристичний характер і суспільне значення, але лише деякі з них здатні створити великий туристичний попит. Зупинимося на тих, які найбільше спонукають людину до подорожі. З цієї точки зору цікавою видається класифікація, запропонована Т. Маріс (рисунк 1.1.3).

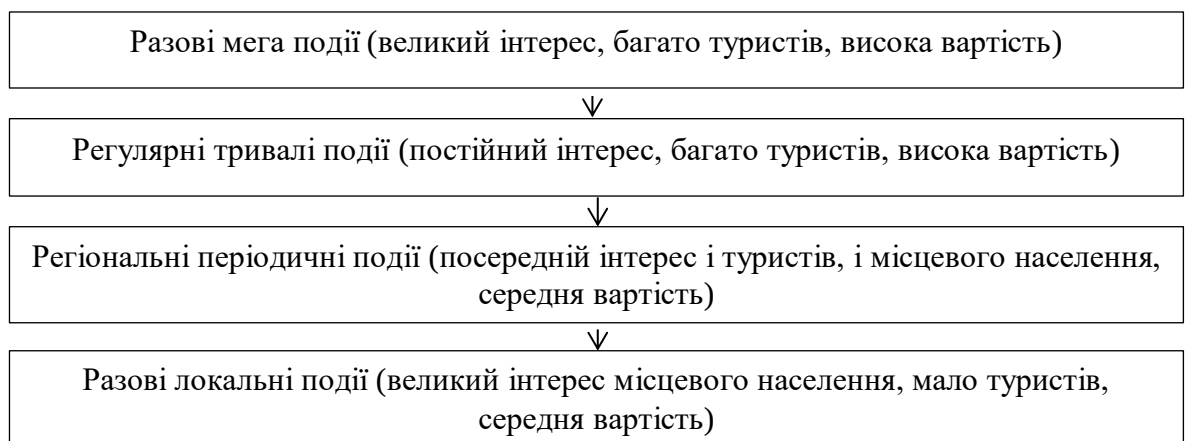

Рис. 1.1.3. Класифікація івентів за періодичністю та кількістю відвідувачів [36]

Основні функції, які виконують івенти в туризмі зображено на рисунку 1.1.4. Звідси, івент-туризм – явище поліфункціональне.

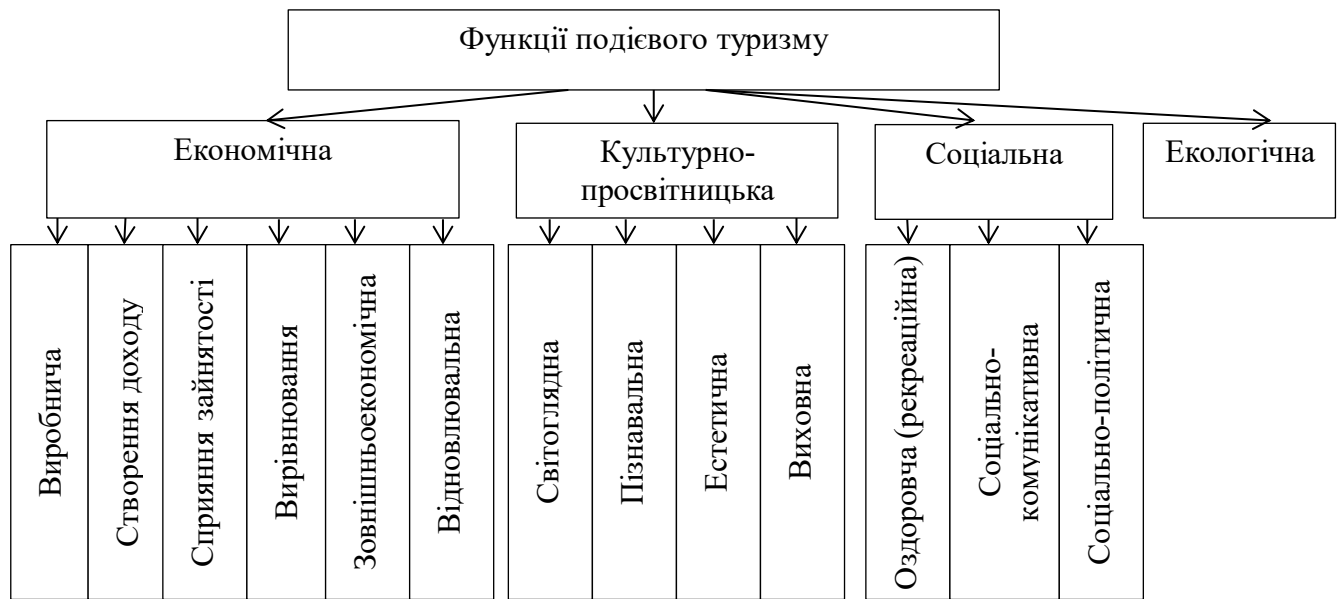

Рис. 1.1.4. Основні функції подієвого туризму [76, с. 66]

Очевидно, розвиток івент-туризму визначається такими ж чинниками, як і розвиток туризму взагалі (додаток А), але за рахунок його «прив'язки» до події, дія одних чинників посилюється, інших – послаблюється (додаток Б).

Таким чином, розвиток подієвого туризму залежить від цілої низки чинників, які його прискорюють чи гальмують (рис. 1.1.5).

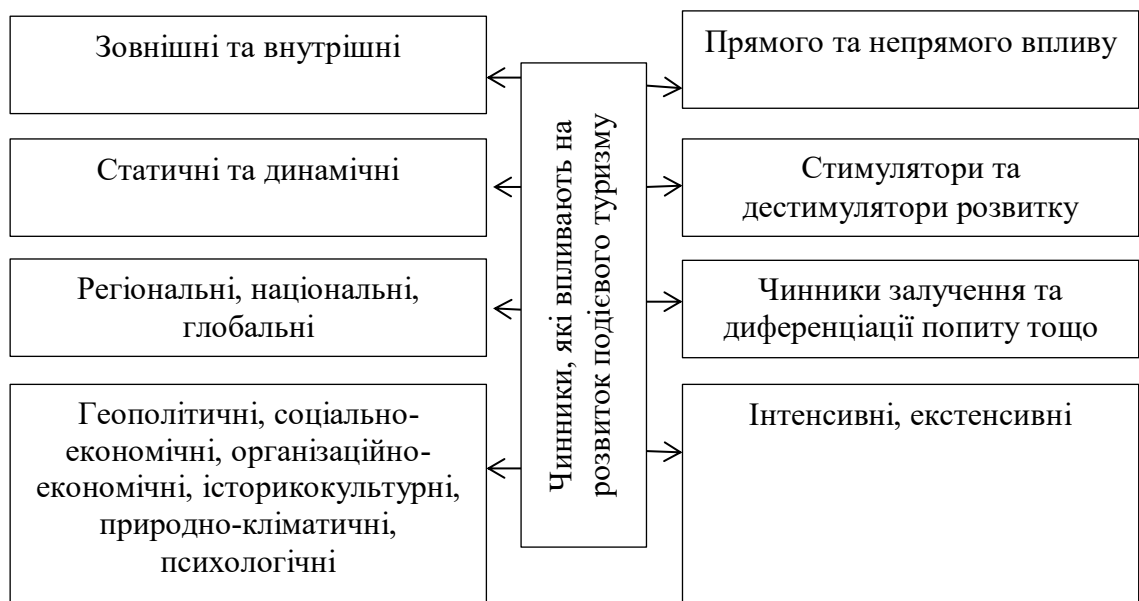

Рис. 1.1.5. Чинники, які впливають на розвиток подієвого туризму [76, с. 89]

Враховуємо, що вибір подієвого туризму з-поміж інших видів туризму зумовлюється рядом додаткових чинників, серед яких: рівень культури та спосіб життя людини, її психологічні особливості; рівень розвитку індустрії дозвілля та інформованості населення; мода.

Підводячи підсумок, щоробимо висновок, що подієвий туризм – це соціальне, культурне, економічне явище, що передбачає подорож людей за межі їхнього проживання з метою участі або споглядання певної події, та діяльність юридичних та фізичних осіб, які цю подорож забезпечують. Не кожна подія може привабити туриста, тому мова йде про необхідність надати заходу рис винятковості.

Подієвий туризм одночасно є інструментом, процесом, властивістю та видом туризму і класифікується за масштабом та тематикою події, цілями, професійними напрямками, складом учасників та типом організаторів. Даний вид туризму варто розвивати як форму м'якого туризму, що добре пристосовується до місцевого різноманіття, оскільки різні його типи вимагають різного ресурсного забезпечення. Він може бути ефективним інструментом розвитку туристичної дестинації за умови збалансованості та продуманості івент-пропозиції, дозволяє подолати сезонні коливання, збільшити тривалість перебування туристів тощо. Але при цьому, потрібно чітко розуміти, що кожен з типів івент-туризму має свого споживача, відповідно до потреб, очікувань і вподобань якого необхідно формувати турпродукт.

Кожна туристична дестинація має туристичний потенціал, який може бути достатнім для розвитку одного типу і обмеженим – для розвитку іншого. Збалансувати попит та пропозицію можуть ті фахівці туризму, які мають відповідні компетентності з івент-менеджменту.

Зауважимо, що Київська область повністю задовольняє потреби подієвого туризму. Це один з найбільших туристичних регіонів України, який володіє унікальними історико-культурними пам'ятками. Тому, перейдемо до наступного підпункту.

1.2. Соціально-економічні чинники розвитку подієвого туризму в регіоні

Внаслідок повномасштабного вторгнення російських військ на територію України галузь туризму зазнала значних втрат. Впровадження обмежувальних заходів негативно вплинуло як на індустрію відпочинку та подорожей, так і на супутні галузі – готельно-ресторанний бізнес, транспорт (пасажирські перевезення), індустрію розваг, діяльність установ культури та подієвий туризм загалом.

Туризм входить у першу трійку галузей за величиною створених доходів у світі. Саме внутрішній туризм є основним рушієм збереження та відродження галузі. Під час війни на карті України і Київщини, зокрема з'явилося безліч міст та громад, які незламно і героїчно чинили і чинять спротив агресору.

У світі є багато прикладів, коли після масштабних конфліктів країни швидко відновлювалися і ставали по-новому привабливими для гостей. Потрясіння, спричинені війною, вносять великі зміни і залишають глибокі рани, створюється нова спадщина, а постконфліктний «туризм пам'яті» з часом змішується з іншими напрямками – культурним, гастрономічним, спортивним, гірським, морським, зеленим та іншими видами туризму.

Київщина – потужний туристичний магніт. Серед соціально-економічних чинників, що сприяють розвитку подієвого туризму в Київській області, можна виділити географічне розміщення, соціально-економічний розвиток, населення, присутність туристичних ресурсів на території, зростання культурного життя, проведення масових заходів, залучення інвестицій у готельно-ресторанний бізнес та розвиток транспортної системи для зручного переміщення туристів. Також важливими чинниками є підтримка владою та розвиток маркетингових стратегій для просування регіону на міжнародний туристичний ринок [65].

Київська область є однією із найбільших регіонів України та займає площу 28,1 тис.кв.км (без м. Київ), що становить 4,7 % площі країни. За розмірами території Київська область посідає 8-ме місце серед інших регіонів України [65].

Територія області розташована на півночі України в басейні середньої течії Дніпра. На сході Київщина межує з Чернігівською і Полтавською, на півдні – з Черкаською, південному заході – з Вінницькою, на заході – з Житомирською областями, на півночі – з Гомельською областю Республіки Білорусь (рисунок 1.2.1).

Рис. 1.2.1. Географічне розташування Київської області [65, с. 7]

Київщина є столичним регіоном, у центрі території якого знаходиться м. Київ – столиця України, потужний політичний, діловий, індустріальний, науково-технічний, транспортний та культурний центр країни, пов'язаний з областю тісними комерційними і соціальними зв'язками. Відстань від м. Києва до північної границі області становить 118 км, південної – 128 км, західної – 76 км, східної – 112 км.

Особливістю Київської області є відсутність обласного центру. Місто Київ, де розміщуються основні органи управління області, адміністративно до складу області не входить. Ще однією особливістю області є наявність у її складі м. Славутич, яке територіально знаходиться у Чернігівській області.

В адміністративному відношенні область поділяється на 25 районів, 13 міст обласного значення, 13 міст районного значення, 30 селищ міського типу, 516 сільських рад та 1126 сільських населених пунктів (рисунок 1.2.2).

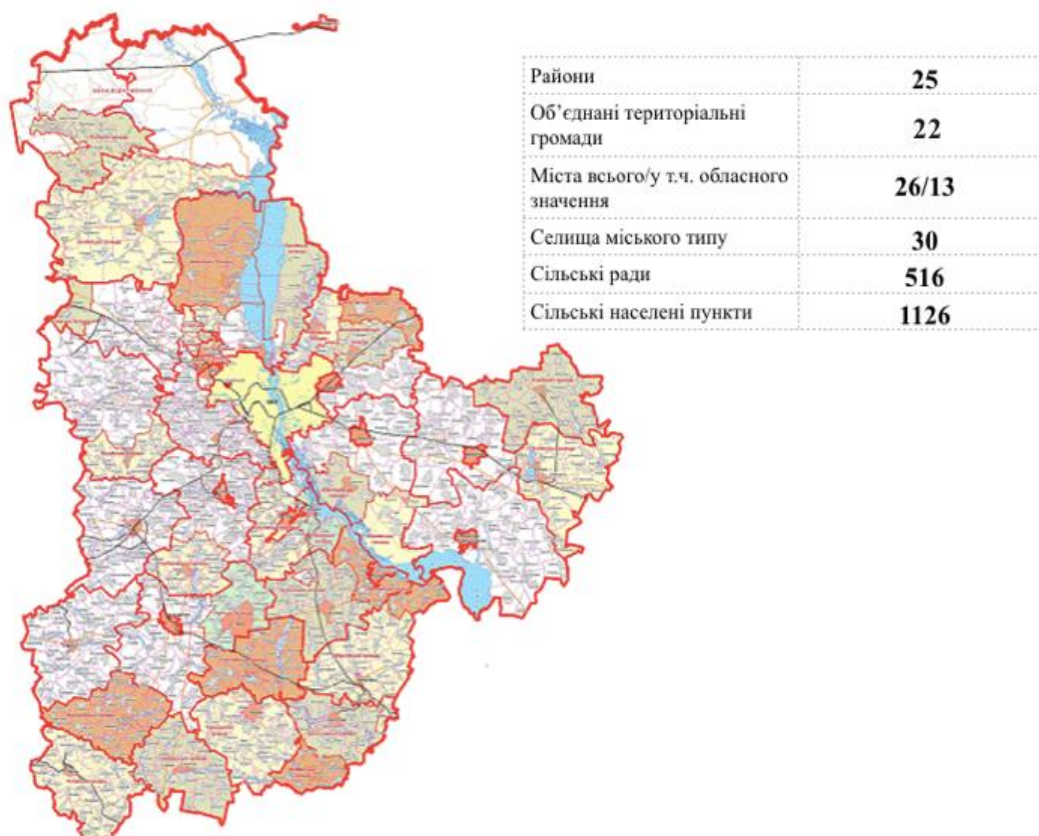

Рис. 1.2.2. Адміністративно-територіальний устрій Київської області [65]

Протягом 2015-2018 років та 9 місяців 2019 року відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» в області утворено 22 об'єднані територіальні громади, у тому числі шляхом приєднання до міста обласного значення – 4 об'єднані територіальні громади (надалі – ОТГ), які користуються перевагами переходу на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом України.

Вигідне географічне розміщення сприяє прискореному соціально-економічному розвитку подієвого туризму в області, унаслідок чого, вона займає чільне місце в економіці України (таблиця 1.2.1).

Таблиця 1.2.1

Київська область у економіці України у 2021 р. [50]

Показник	Київська область	Україна	Питома вага, %
1	2	3	4
Територія, тис. км ²	28,9	603,5	4,8

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Кількість наявного населення, тис. осіб	1795,1	41167,3	4,4
Частка міського населення, %	61,7	69,6	88,6
Частка сільського населення, %	38,2	30,4	125,7
Щільність населення, осіб на 1 км ²	0,064	75,15	0,1
Валовий регіональний продукт, млн грн	291519	5450849	5,3
Обсяг промислової продукції, млн грн	157817,8	384294,5	41,1
Обсяг продукції сільського господарства, млрд грн	32891,0	1 604 000	2,1
Капітальні інвестиції (у фактичних цінах), млн грн	35927,4	4 984 000	0,7
Прямі іноземні інвестиції, млн дол США	2517,6	868	у 2,9 рази
Обсяг експорту товарів, млн дол США	2551,0	61266,9	4,2
Обсяг імпорту товарів, млн дол США	5592,1	64874,2	8,6
Оборот роздрібної торгівлі, млн грн	9809	127437	7,7
Рівень зареєстрованого безробіття за методологією МОП	7,2	9,9	72,7

Дані таблиці 1.2.1 свідчать, що територія Київського складає 4,8 % від усієї площі України. У регіоні проживає 61,7 % міського, та 38,2 % сільського населення. Станом на 01.01.2022 р. чисельність населення Київщини становила 1795,1 тис. осіб. За чисельністю населення область посіла восьме місце після Донецької, Дніпропетровської, Харківської, Львівської, Одеської, Луганської областей та м. Києва. Щільність населення області становить 62,9 осіб/кв.км.

Найбільшими населеними пунктами за чисельністю населення в межах області є міста: Біла Церква, Бровари, Ірпінь, Бориспіль. Київська область є мононаціональною, етнічний склад населення формують в основному українці, а також на території регіону проживають росіяни, євреї, білоруси, поляки та інші.

Київська область належить до п'ятірки економічно розвинутих регіонів України (після м. Київ, Донецької, Дніпропетровської та Харківської областей). Частка валового регіонального продукту (надалі – ВРП) в 2021 р. становила 5,3 % від сумарного обсягу по країні [50].

Серед міст обласного значення високі обсяги капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу у 2021 р. мали Славутич, Бориспіль та Обухів, найменші – Ржищів, Березань та Біла Церква. Максимальне значення показника перевищує мінімальне у 24 рази.

Київська область є інвестиційно привабливим регіоном України, про що засвідчує позитивна динаміка капітальних інвестицій, які були спрямовані на модернізацію економіки Київщини протягом 5 останніх років. Не зважаючи на зменшення частки капітальних інвестицій області у загальнодержавних обсягах з 9,0 % до 7,0 % через вступ російських військ на територію України, за цим показником регіон впевнено тримає 3 місце серед інших областей держави після м. Києва та Дніпропетровської області

У Київській області постійно здійснюється робота у напрямку активізації залучення іноземних інвестицій в економіку регіону, формування позитивного іміджу та інвестиційної привабливості Київщини.

Рівень зареєстрованого безробіття (за методологією МОП) у 2021 р. на 27,2 п.п. нижчий за середнє значення по Україні [50].

Завдяки щорічному приросту обсягів промислового виробництва Київська область за своїм промисловим потенціалом належить до десятки найбільш промислово-розвинутих регіонів України (7-ме місце за обсягом реалізованої промислової продукції серед регіонів України).

Отже, економічний розвиток регіону, створення нових робочих місць та підтримка підприємництва можуть сприяти залученню подієвого туризму.

В області підготовку фахівців з вищою освітою проводять 29 закладів вищої освіти (далі – ЗВО): 4 університети, 1 інститут, 18 коледжів, 5 технікумів, 1 вище училище. Підготовка фахівців у ЗВО проводиться за освітніми ступенями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «магістр» з 20 галузей знань.

Наукові дослідження і розробки (далі – НДР) в Київській області виконують 30 організацій, з яких 13 установ представляють державний сектор економіки, 15 – підприємницький, 2 – вищої освіти.

Київська область загалом досить добре покрита мережею транспортних шляхів міжнародного, державного та обласного значення, що сприяє для розвитку подієвого туризму. Виняток стосується крайніх північних малозаселених районів області, які менш інтегровані у транспортну мережу і знаходяться на значній відстані від м. Києва (рисунок 1.2.3).

Рис. 1.2.3 Основні транспортні шляхи Київської області [51]

Через територію області проходять 3 міжнародних транспортних коридори (№ 3, 7 і 9) та залізниці за 5 магістральними напрямками. На території області знаходиться найбільший в Україні аеропорт міжнародного класу «Бориспіль».

Перевезення вантажів здійснюється, головним чином, залізничним та автомобільним транспортом. За рахунок зростання обсягів виробництва і реалізації промислової продукції, а також будівельних робіт, на підприємствах транспорту спостерігається тенденція до зростання обсягів перевезених вантажів.

Щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям державного та місцевого значення у Київській області становить 297,5 км на тис. кв. кілометрів при середньому показнику по Україні – 278,2 км.

Територією області пролягають 3 міжнародних транспортних коридори: Критський № 3 (суміщається з автомобільною дорогою М-06 Київ- Чоп (Е-40)), Критський № 9 (суміщається з автомобільними дорогами М-01 Київ-Чернігів-Нові Яриловичі (Е-95) та М-05 Київ-Одеса (Е-95)), Європа - Азія (суміщається з автомобільними дорогами М-06 Київ-Чоп (Е-40) та М-03 Київ-Харків-

Довжанський (Е-40)) [51].

Головною проблемою транспортної інфраструктури регіону, є незадовільний стан доріг, більшість з яких потребує реконструкції і ремонту, зокрема, автомобільні шляхи міжнародного та державного значення. Дані чинники значно впливають на розвиток подієвого туризму в області.

Отже, розвиток туристичної інфраструктури, такої як транспортні засоби та інші послуги, є важливим чинником для залучення туристів. Покращення доступності до Київської області за допомогою розвитку транспортних зв'язків, зокрема автомобільних доріг, залізниці та аеропортів, також може сприяти розвитку подієвого туризму.

На основі проведеного соціально-економічного аналізу розвитку подієвого туризму в області визначено сильні й слабкі чинники (сторони) та можливі зовнішні впливи (можливості та загрози) на подальший розвиток регіону (таблиця 1.2.2).

Таблиця 1.2.2

SWOT-аналіз соціально-економічного аналізу розвитку подієвого туризму в області [авторське узагальнення]

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
Столичний регіон України	Розділення території області р. Дніпро та значна протяжність області з півночі на південь
Значний транзитний потенціал, розвинута транспортна інфраструктура	Незадовільний стан дорожнього покриття автомобільних доріг загального користування, насамперед місцевого значення
Наявність широкої мережі земель водного фонду.	Зменшення природного стоку річок, а також забруднення поверхневих та підземних вод через неефективну роботу очисних споруд, які потребують реконструкції та докорінного поліпшення на рівні новітніх технологій
Високоєфективний ринок праці, приріст робочої сили	Негативні тенденції у демографічній ситуації
Активний розвиток молодіжного та національно-патріотичного руху	Дефіцит кваліфікованих кадрів у виробничій сфері та сфері послуг (освіта, охорона здоров'я, культура), а також невідповідність професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили потребам економіки та ринку праці.
За економічним потенціалом Київська область належить до п'ятірки економічно розвинутих регіонів України.	Низький рівень впровадження інновацій у промисловому виробництві

Продовження таблиці 1.2.2

1	2
Потужний агропромисловий комплекс	Зниження родючості ґрунтів, малоефективне використання наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення.
Інвестиційно привабливий регіон	Недорозвинутий туристичний ринок, відсутність єдиної концепції розвитку туристичної галузі в області.
Можливості	Загрози
Завершення процесу децентралізації влади, проведення адміністративно-територіальної реформи	Затягування воєнних дій на території України
Зростання експорту товарів на європейські ринки	Неконтрольована експлуатація запасів підземних вод
Підвищення попиту на якісні продукти харчування та органічну продукцію	Зростання інтенсивності руху на автомобільних дорогах
Розвиток внутрішнього туристичного ринку	Зростання попиту на кваліфіковані кадри, насамперед робочих професій, у сусідніх країнах. Неповорнення більшої частини населення в Україні внаслідок війни
Включення територій зони відчуження в с/г діяльність	Можливість виникнення нової світової економічної кризи
Доступність багатьох програм міжнародної технічної допомоги	Торговельні обмеження щодо експорту українських товарів на ринки країн ЄС
Прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на поліпшення інвестиційного та бізнес-клімату.	Зростання масштабів маятникової міграції між областю та м.Києвом
Поглиблення економічних зв'язків з країнами ЄС	Погіршення конкурентоздатності вітчизняної продукції через нарощування обсягів імпорту аналогічної продукції
Спрощення процедури стандартизації виробництва і продукції	Зниження рівня довіри до влади, зокрема до органів місцевого самоврядування
Імплементація європейських правових стандартів у правову систему України	Збереження корупції у владі

Підводячи підсумок, зробимо висновок, що розвитку подієвого туризму в Київській області, сприяє багато чинників. В основному вони мають негативний характер. Це пов'язано в першу чергу з військовим станом на території України, низьким рівнем життя та міграцією населення, повільним ростом рівня культури, освіти, естетичних потреб населення, застарілою науковою, технічною базою, незадовільним станом доріг тощо.

1.3. Історико-культурні та природні ресурси розвитку подієвого туризму в регіоні

Київська область має великий потенціал для розвитку подієвого туризму, адже вона наповнена історико-культурними та природними ресурсами. Регіон характеризується чіткими характеристиками: різноманіттям туризму за видами, наявністю в кожному з її районів цікавих конкурентоспроможних туристичних продуктів, екскурсій, культурних програм та дозвілля, що передбачають активний, здоровий відпочинок.

Київська область багата на рекреаційні ресурси, вона містить 177 річок до складу яких входить найголовніша артерія області – Дніпро (до якої впадають такі притоки, як Ірпінь, Тетерів, Стугна, Десна, Трубіж та Прип'ять, (рисунок 1.3.1)), 55 водосховищ, які є привабливими для пляжного відпочинку, окрім цього налічують понад 2 000 ставків та 750 невеликих озер.

Рис. 1.3.1. Водні ресурси Київської області [9, с. 35]

У межах Київської області налічують понад 78 баз відпочинку, які переважно знаходяться на березі Київського водосховища а також на базі відкритих цілющих родонових вод в Миронівці та Білій Церкві. Також область налічує 226 природних комплексів і об'єктів, які займають площу 344,46 тис. га. З них, 25 об'єктів мають загальнодержавне значення (загальною площею 308,74 тис. га), а 201 об'єкт – місцеве значення (загальною площею 308,74 тис. га).

га) (додаток В). Ці тенденції створюють сприятливі умови для розвитку подієвого туризму. Природні комплекси та об'єкти пропонують відвідувачам різноманітні можливості для активного дозвілля та відпочинку на природі. Туристи можуть насолоджуватися красою і різноманіттям ландшафтів, відвідувати заповідники, парки та інші охоронні території, а також брати участь у екскурсіях, спостерігати за різноманітним тваринним світом та насолоджуватися активним відпочинком на водоймах та річках. Отже, наявність різноманітних природних комплексів і об'єктів у Київській області є важливим чинником, що сприяє розвитку подієвого туризму та привертає увагу туристів до регіону.

Так, зазначені характеристики природно-заповідного фонду Київської області, зокрема велика кількість заказників і пам'яток природи, різноманітність об'єктів та їх мозаїчна структура, створюють сприятливі умови для розвитку подієвого туризму. За рахунок наявності природних об'єктів різного типу та значення, туристи можуть відвідувати різні місця для активного відпочинку, екскурсій та дослідження природи (рисуюнок 1.3.2).

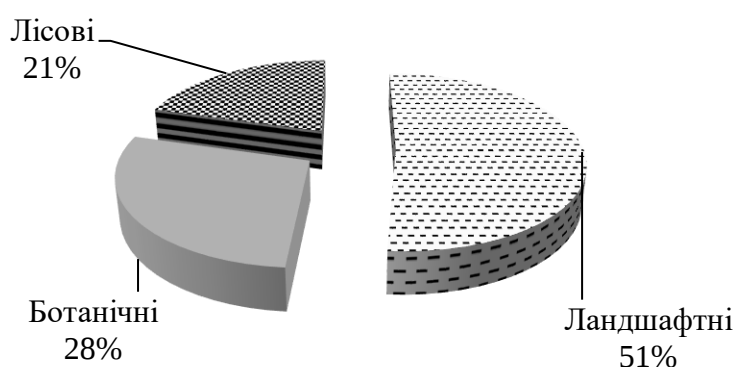

Рис. 1.3.2. Структура заказників у Київській області [14, с. 56]

Мозаїчна структура природно-заповідного фонду (надалі – ПЗФ) області забезпечує різноманіття біорізноманіття і ландшафтів, що привертає увагу туристів. Заказники, пам'ятки природи та інші об'єкти ПЗФ розташовані у різних районах області, що дає можливість подорожувати та відкривати нові місця для відпочинку. Загальна кількість категорій природних територій та об'єктів ПЗФ області вважається достатньою для розвитку туризму, оскільки

забезпечує широкий спектр природних об'єктів для відвідувачів.

Територія Київської області має нерівномірний розподіл об'єктів природно-заповідного фонду як у кількісному, так і якісному відношенні. Пам'ятки природи та заказники розташовані рівномірно і представлені майже у кожному районі. Однак, заповідні урочища і парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва знаходяться лише у 12 районах: Біосферний заповідник України «Чорнобильський радіаційно-екологічний» (Іванківський та Поліський райони); 2 національні природні парки «Залісся» і «Білоозерський» (Броварський та Переяслав-Хмельницький райони); регіональні ландшафтні парки знаходяться в Богуславському («Богуславль»), Вишгородському («Пташиний рай»), Миронівському («Трахтемирів») і Яготинському («Яготинський ім. Кирила Розумовського») районах; дендропарк «Олександрія» (Білоцерківський район); найбільша кількість об'єктів різного рангу знаходиться у Вишгородському (23 од.), Києво-Святошинському, Переяслав-Хмельницькому і Обухівському районах (по 19 од; найменша кількість об'єктів ПЗФ сконцентрована в Поліському (1 од.), Рокитнянському (2 од.), Таращанському (3 од.) і Ставищенському (4 од.) районах [14, с. 67].

Структура природно-заповідного фонду Київської області свідчить про сприятливу тенденцію для розвитку подієвого туризму. Найбільша площа природно-заповідних комплексів знаходиться у важливих туристичних регіонах, таких як зона відчуження та безумовного відселення, Броварський, Бориспільський, Вишгородський та Миронівський райони. Ці території можуть привернути увагу відвідувачів, які цікавляться екологією, історією та наслідками Чорнобильської катастрофи.

Крім того, наявність національних природних парків, таких як «Залісся» та «Білоозерський», а також регіонального ландшафтного парку «Трахтемирів», створює додаткові можливості для розвитку подієвого туризму. Ці природні комплекси пропонують відвідувачам унікальні природні ландшафти, велику різноманітність флори та фауни, а також рекреаційні зони для активного відпочинку. Такі тенденції у структурі природно-заповідного фонду Київської

області сприяють створенню нових туристичних маршрутів, організації екскурсій та подієвих заходів, які привернуть увагу туристів. Відвідувачі матимуть змогу насолодитися природною красою регіону, досліджувати його унікальність і взаємодіяти з природним середовищем.

Статистика показує (рисунок 1.3.3), що найвищий відсоток заповідної території знаходиться в зоні відчуження та безумовного відселення Іванківського та Поліського районів (67 %), а також у Броварському районі (14,7 %). Зворотно, Рокитнянський (0,25 %), Сквирський (0,38 %), Баришівський (0,43 %) та Таращанський (0,48 %) райони мають найменший відсоток заповідної території, оскільки ці райони піддалися значному антропогенному впливу та перетворенню ландшафтів. У решті районів відсоток заповідної території коливається від 1 % до 4,7 %.

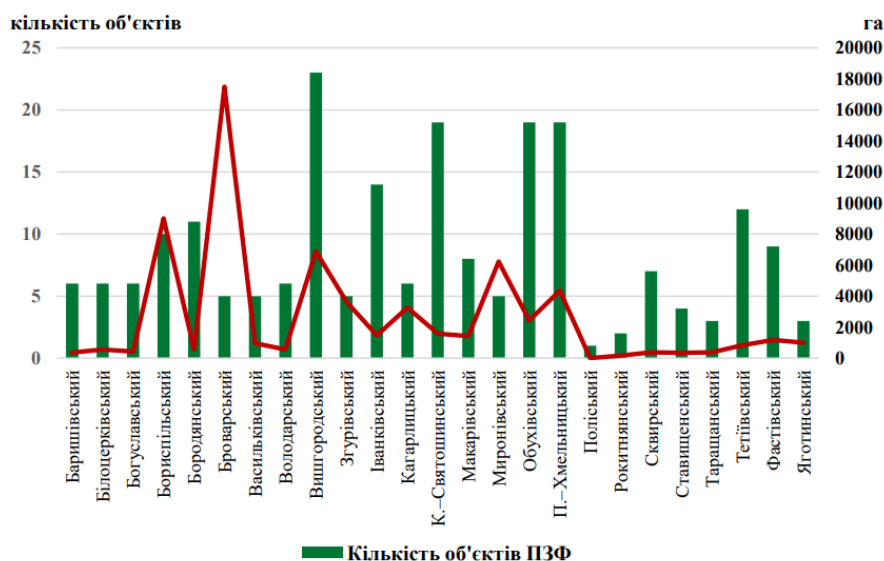

Рис. 1.3.3. Регіональний розподіл об'єктів та площ ПЗФ Київської області
[32, с. 116]

Слід вказати, що останні роки принесли зростання кількості природоохоронних об'єктів та розширення земельного фонду в природно-заповідному фонді області. Це сприятиме раціональному використанню біологічного та ландшафтного різноманіття, збереженню цінних природних комплексів та екосистем, підтримці екологічного балансу в регіоні та розвитку

нових подієвих туристичних маршрутів. Крім того, було засновано більше 100 природоохоронних об'єктів (зокрема, біосферний заповідник «Чорнобильський радіаційно-екологічний», регіональні ландшафтні парки «Пташиний рай», «Яготинський ім. Кирила Розумовського», і ряд заказників – «Чернечий ліс», «Хоцівський», «Сині дубки», «Стовп'язькі краєвиди»). Тобто, площа земель у ПЗФ збільшилась більш ніж в 10 разів [32, с. 117].

Відзначимо, що одночасно з розширенням природно-заповідної мережі в Київській області спостерігається збільшення кількості приватних зоопарків та ландшафтних парків. Ці об'єкти виконують не лише рекреаційну функцію, але й важливі соціально-гуманітарні, екоосвітні, естетичні та природоохоронні ролі, сприяючи збереженню та розмаїттю рослинного та тваринного світу регіону. Деякі з них варто відзначити, такі як Зоопарк «XII місяців» у селі Демидів (Вишгородський район), біопарк «Золотий фазан» у селі Вишківське (Ставищенський район), природний парк «Острів сакури» у селищі Володарка та дендропарк «Добропарк» у селі Мотижин (Макарівський район).

У регіоні також існує значний потенціал для розвитку туристичної галузі та подієвого туризму, зокрема шляхом створення національних природних парків загальнодержавного значення, таких як «Дівички», «Приірпіння-Чернечий ліс», «Подесіння», а також регіонального ландшафтного парку «Надстугнянський». Естетична привабливість цих територій сприяє розвитку подієвого туризму в Київському регіоні. Отже, природні умови в Київській області є сприятливими для розвитку подієвого туризму, за винятком територій з підвищеним радіаційним фоном.

Київська область налічує понад 56 міст та сіл, які мають туристичний потенціал та намагаються привабити до себе туристів. До переліку міст, які розкрили свій туристичний потенціал входять: Ірпінь, Біла Церква, Вишгород, Чорнобиль та інші [37]. До списку найбільш відвідуваних туристичних місць Київської області входять: Чорнобильська зона відчуження, затоплена церква та Лиса гора у Ржищеві, Ландшафтний парк в с. Буки, Зоопарк «12 місяців», Добропарк, Парк «Київська Русь», Етнокомплекс «Українське село», гора

Тотоха, Змієві Вали (с. Круглик та с. Ходосівка), Трипілля, проте є безліч і інших цікавих туристичних місць [37].

Зауважимо, що в останні роки спостерігається зростання інтересу до подієвого туризму в Київській області. Різноманітні культурні події, фестивалі, концерти та спортивні змагання привертають як місцевих жителів, так і туристів з інших регіонів та зарубіжжя. З метою підтримки туризму в області, розробляються туристичні маршрути, створюються нові готелі, ресторани та інфраструктура для задоволення потреб туристів. Крім того, проводяться маркетингові кампанії для просування туристичного потенціалу Київської області. Однак, треба враховувати, що на розвиток туризму значно вплинули воєнні дії в Україні.

Починаючи з 2014 р., початку російської агресії проти України, туристична галузь значно знизила темпи розвитку, більшість міжнародних подій перейшли в розряд національних, лише на транскордонних територіях частково повернулися до проведення заходів з міжнародною участю. Пандемія Covid-19 змусила відмовитися від усіх запланованих заходів, а військові дії на території України взагалі не дозволяють говорити про український ринок івент-туризму на даному етапі. На туристичному ринку Київської області представлено практично всі типи івентів (спортивні, релігійні тощо), проте в основному вони регіонального та локального рівня. Обмежена кількість подій міжнародного рівня, недостатньо також і національного. Досить популярними в Київській області є музичні та гастрономічні фестивалі (таблиця 1.3.1). Частина з них, хоча і не належить до мега-подій, мають значний потенціал і може вже розглядатися як міжнародні.

Таблиця 1.3.1

Основні музичні фестивалі та гастро-подієві заходи в Київській області

[узагальнено автором]

Назви заходів	Місця проведення	Дати проведення
1	2	3
Ostrov Festival	Київ	15-17 червня
Atlas Weekend	Київ	9-14 липня

Продовження таблиці 1.3.1

1	2	3
UPark Festival	Київ	16-18 липня
Brave! Factory Festival	Київ	24-25 серпня
Rock In Kyiv	Київ	23 червня
Гастро-подієві заходи		
Фестиваль українського борщу	Київ	5 березня

Через особливість певних туристичних місць, відкриваються нові напрями вподобань туристів, таких місць, як Чорнобиль – радіоактивний туризм. Даний напрям швидко зайняв туристичний сегмент ринку, а попит продовжує зростати з кожним роком все більше. Тури до Чорнобиля пропонує близько 20 різних туристичних підприємств, що свідчить про популярність напрямку не тільки серед українців, але й цікаві іноземцям. Розвивається кіно-туризм, оскільки дана DESTИНАЦІЯ отримала такої популярності серед іноземців після серіалу «Чорнобиль» [37].

Одним із прикладів розвитку подієвого туризму Київської області є парк «Київська Русь» в с. Копачів, який дозволяє пізнати історію Стародавньої Русі, звичаї тих часів та навчитися володіти певною зброєю. На території постійно відбуваються тематичні фестивалі, ярмарки та заходи незважаючи на воєнний стан в Україні. Його розміри сягають 20 га, де розміщено готель, зона відпочинку, канатна дорога, арена для представлень та лицарських боїв, загальна зона для прогулянок на конях. Даний парк немає аналогів не тільки в Україні, але й світі. Парк «Київська Русь» містить будівлі V-XIII, які існували в межах кордонів Дитинця Києва, а також Передмістя, туристи мають можливість побачити контур Києва X ст., обнесений по периметру оборонними спорудами, висота яких сягає 15 м. Окрім цього на арені парку проводять лицарські і лучні турніри та чемпіонати міжнародного значення, постійні фестивалі та шоу-програми «Ніч Івана Купали», «Ворожіння на Андріївські Вечорниці» тощо.

Туристи мають можливість спостерігати костюмовані вистави, прийняти участь у бою та бути частиною парку «Київська Русь». Туристичний розвиток

даної локації продовжується, керівництво співпрацює із існуючими спонсорами та шукає нових для покращення сервісу та збільшення існуючих локацій [37].

Парк «Олександрія» (м. Біла Церква) має цікаву історію та безліч визначних місць, які приваблюють туристів. Кожного літа, в кінці серпня, проводять фестиваль повітряних куль «Олександрійська Феєрія», саме тоді українське місто перетворюється на турецьку Каппадокію. Фестиваль «Олександрійська Феєрія», присвячений повітряним кулям, які здійснюються над усім містом, також є можливість насолодитися музичним супроводом та їжею [48].

Варто зауважити, що не дивлячись на воєнний стан в Україні збільшилася кількість культурних заходів, ярмарків, фестивалів у Київському регіоні. Що свідчить про розвиток ярмаркового, фестивального туризму. Переважна кількість туристичних заходів такого характеру проходять саме в м. Київ, проте є й заходи, які проходять поза межами міста такі, як: сільськогосподарські ярмарки, які проходять з 4 по 10 травня по усім містам та селам Київської області, Всеукраїнський фестиваль майстрів народної творчості «Переяславський ярмарок 2021», який проходить на початку жовтня, святкова програма якого налічує виставки робіт умільців, проведення майстер-класів, виступи фольклорних колективів, солістів-вокалістів, інструменталістів, наприклад «Вишгородська Покрова» – всеукраїнський фестиваль-конкурс хорових колективів.

Також проходить всеукраїнський історико-музичний фестиваль «Під Покровом Тризуба» (м. Боярка), до програми якого включений мотопробіг, що проходить за маршрутом: парк Перемоги, м. Боярка – с. Білогородка – с. Гнатівка – с. Лука – с. Музичі – с. Княжичі – с. Жорнівка – с. Забір'я – м. Боярка, парк Перемоги, Мото-рок-фестиваль від МД «Байконуті» (м. Яготин), одноденний фестиваль для мотогонщиків, міжнародний еко-культурний фестиваль «Трипільське коло» біля м. Ржищев, фестиваль «Монгольф'єрія. Мамо, я вдома», фестиваль повітряних куль – найбільший у Східній Європі, що проходить у травні.

Окрім фестивалів, регіон має безліч культурних об'єктів, які мають туристичний потенціал, проте досі даний потенціал не розкритий, одним із таких туристичних місцин є: Музей Ткацтва (с. Обуховичі), Історико-красознавчий музей (сmt. Іванків), монумент «Яйце життя» (сmt. Іванків), подарунок від німецького зодчого А. Кольбе, як символ відродження після Чорнобильської катастрофи, також монумент має отвір, в якому туристи залишають свої листи з надією, що їх прочитають майбутні покоління і зможуть уникнути помилок, які наданий момент створює людство.

Будинок М. Приймаченко (с. Болотня), Екопарк «Медвино» має площу понад 170 га, де є можливість покататися на квадроциклах, і одночасно розглянути три види оленів (плямистий, благородний і лань), африканські буйволи, зубр, бізони, коні Пржевальського, кулани, верблюди, лами й багато інших тварин. Окрім цього скуштувати молочну продукцію власного виробництва, зайнятися риболовлю або готувати обід на багатті [57, с. 53].

Потенціал подієвого туризму Київської області безмежний, проте через військові дії на території України, застарілу систему організації туристичних маршрутів та відсутності певного сайту чи мобільного додатку, прогрес припиняється [21]. На даному етапі Київська обласна державна адміністрація активно проводить зустрічі з місцевою владою районних міст, представниками бізнесу для залучення до співпраці задля реалізації туристичного потенціалу області, але є чинники, на які важко вплинути, сфера туризму зазнає збитків глобального масштабу внаслідок повномасштабного вторгнення на територію України російських військ, та невизначеності подальшого розвитку ситуації.

Поряд із виїзним туризмом значних втрат зазнав і внутрішній туризм. В цілому, втрати туристичної галузі в Україні оцінюються у понад 1,5 млрд дол США. Основними цілями Київської обласної державної адміністрації є розробка маркетингових заходів, які будуть конкурувати на ринку послуг, заходів безпеки туристів, що на даний момент є головним аспектом функціонування світового туризму, просування провідних, відомих дестинацій в основі турів вихідного дня і продуктах ділового туризму (MICE), покращення

туристичної та транспортної інфраструктури та розвитку системи орієнтування в регіоні. На даний момент, впроваджений та розроблений проєкт, який започаткований Київським ОДА – «Мандруй Київщиною». Даний сайт адаптований до сучасних умов і містить 3D – тури найпопулярніших та найцікавіших туристичних місць Київської області.

Сайт містить онлайн-мапу, де вказані всі необхідні для туриста речі: туристичні місця, готелі, парки, кафе ресторани тощо. Окрім цього, кожен має можливість поставити відмітку на карті туристичного місця, який на даний момент є не дуже популярним, та залишити повний опис, вказуючи контактні дані цього місця, години роботи та пошту. На сайті міститься 29 готових віртуальних маршрутів, та 10 маршрутів відзнятих на відео для ознайомлення із місцевістю. Окрім цього, сайт дозволяє ознайомитися з інформацією на англійській мові, що є можливістю для інформування іноземних туристів [6; 20; 21]. Завдяки цим промо-маршрутам можна збільшити обсяг потоку туристів не тільки до звичайних міст області, але й сіл.

Розглянувши один із маршрутів, можна дізнатися про ферму кіз «Бабині кози» (с. Галайки), ферму равликів «Мисливці на равликів» (с. Володимирівка), Стара Гес (с. Щербаки), Казковий Яр (м. Васильків). Дані маршрути допомагають адаптуватися та скласти правильний маршрут для вивчення подієво-туристичних місць Київської області.

На шляху до формування бренду Київської області та підвищення попиту на відвідування туристичних місць даної дестинації Київська ОДА пропонує реалізацію національного туристичного подієвого проєкт-магніту «Водний маршрут Дніпром». Ідея даного проєкту полягає у підвищенні туристичного попиту на місця, які знаходяться на березі р. Дніпро, таким чином, утворивши «магніти» для постійного потоку внутрішніх та зовнішніх туристів, окрім цього, популяризувати історико-культурні об'єкти Київщини. З реалізацією даного проєкту покращиться інфраструктура міст, транспортна логістика та рівень соціально-економічного розвитку. Головними місцями даного проєкту-магніту стануть: Чорнобильська зона, Київське море та набережна Вишгорода,

парк «Межигір'я», визначні місця Трипільської культури (с. Трипілля, м. Переяслав), парк «Київська Русь» (с. Копачів, м. Ржищів) та місця сили, парк «Олександрія» (м. Біла Церква), гора Тотоха та Шевченківські місця (м. Яготин) [12; 17; 21].

Отже, можна прослідкувати позитивні моменти в організації туристичних інформаційних центрів в районних центрах, що надає можливості туристу більш широко ознайомитися з DESTИНАЦІЯМИ та відкрити для себе нові цікаві місця для ознайомлення та огляду. Залучення місцевої влади повинно проводитися більш активно, при цьому забезпечуючи безпеку туристам в сучасних умовах.

Усі історико-культурні ресурси Київської області створюють потенціал для розвитку подієвого туризму. Організація подій, фестивалів, екскурсій та інших заходів, що залучаються до історії, культури та традицій регіону, може привертати туристів з усього світу, та сприяти розвитку туристичної індустрії Київського регіону.

Підсумовуючи, зробимо висновок, що природно-ресурсна база Київської області є унікальною та різноманітною, що створює відмінні можливості для розвитку подієвого туризму. Розташування в області таких природних багатств, як річок Десна та Дніпро, лісів, ландшафтних заповідників і парків, а також культурних об'єктів, роблять її привабливим напрямком для туристів з усього світу.

Ретельно обрані туристичні маршрути та події, що відображають історичні події, можуть привертати увагу туристів та сприяти економічному розвитку регіону. Місцеві органи влади, туристичні агенства та громадські організації мають важливу роль у підтримці та просуванні туристичного потенціалу області під час складних часів. Цей підхід допоможе підняти свідомість про історичну спадщину регіону, сприяти збереженню культурних цінностей, та стимулювати розвиток подієвого туризму як важливого елементу соціально-економічного прогресу.

Однак існують певні проблеми, які можуть ускладнити розвиток

подієвого туризму в Київській області. Деякі з них включають недостатню інфраструктуру для туристів, нестабільність в політичних та воєнних умовах, відсутність належного фінансування для реклами та просування туристичних маршрутів, а також нестачу кваліфікованих гідів та персоналу для обслуговування туристів. Для подолання цих проблем важливо встановити співпрацю між різними зацікавленими сторонами, залучити інвестиції для розвитку туристичної інфраструктури, проводити маркетингові кампанії для просування туристичних маршрутів та пам'яток, а також забезпечити підготовку кваліфікованого персоналу. За належної уваги та зусиль в цих напрямках, історико-культурний та подієвий туризм в Київській області може стати важливим джерелом доходу та привабити більше туристів у регіон.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПІСЛЯВОЄННІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Сучасний стан розвитку туристичної діяльності в регіоні

У попередньому розділі нами встановлено, що туристична галузь в Київській області є однією із фундаментальних в економічному значенні. До початку повномасштабної війни в регіоні частка прибутку з туристичних подорожей складала вагомую частину в бюджеті держави. Туризм як вид послуг дає можливість розвитку торгових підприємств та бізнесу. До того ж розвиток туризму сприяє створенню великої кількості робочих місць і способів заробітку.

З початком російського вторгнення в Україну сфера туризму значно скоротила свою роботу. На сьогодні туризм в Київській області є тією галуззю, яка постраждала чи не найбільше внаслідок бойових дій. У зв'язку із проблемами, які пов'язані з війною: соціальні, економічні, матеріальні й транспортні – унеможлиблюється звичне функціонування, розвиток і вдосконалення зовнішнього й внутрішнього туризму. Ведення бойових дій на територіях України завдає чималої шкоди для туристичних об'єктів, а значить і для цілої індустрії. Про що, свідчить скорочення туристичних потоків, у регіоні (таблиця 2.1.1). Так, кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами у м. Києві у 2020 р. порівняно з 2018 р. скоротилася на 49 %, а відносно 2019 р. – на 35,8 %. Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами в області у 2020 р. порівняно з 2018 р. скоротилася на 72,2 %, а відносно 2019 р. – на 55,2 %. Кількість в'їзних (іноземних) туристів у 2020 р. порівняно з 2019 р. скоротилася у 2,3 рази та кількість виїзних туристів скоротилася у 3,6 рази. Дана тенденція пов'язана з пандемією COVID-19 в світі та воєнних дій на території України.

Таблиця 2.1.1

Показники кількості туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за видами туризму у Київській області та м. Київ за 2018-2020 рр.

[68; 69; 70]

(осіб)

Роки	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами – усього	Із загальної кількості туристів:		
		іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи
м. Київ				
2018	3 550 090	60 062	3 261 115	228 913
2019	4 862 129	74 303	4 528 927	258 899
2020	1 739 496	9 737	1 641 509	88 250
Відхилення 2020/2018 pp.:				
- абсолютне, (+; -)	-1 810 594	-50 325	-1 619 606	-140 663
- відносне, %	49,0	16,2	50,3	38,6
Відхилення2020/2019 pp.:				
- абсолютне, (+; -)	-3 122 633	-64 566	-2 887 418	-170 649
- відносне, %	35,8	13,1	36,2	34,1
Київська область				
2018	66 385	40	63 025	3 320
2019	86 926	26	84 374	2 526
2020	47 950	94	45 151	2 705
Відхилення 2020/2018 pp.:				
- абсолютне, (+; -)	-18 435	54	-17 874	-615
- відносне, %	72,2	235,0	71,6	81,5
Відхилення2020/2019 pp.:				
- абсолютне, (+; -)	-38 976	68	-39 223	179
- відносне, %	55,2	361,5	53,5	107,1

Оцінивши динаміку туристичних потоків Київської області та м. Київ, проаналізуємо даний показник і по Україні (таблиця 2.1.2). Дані таблиці свідчать, що кількість туристів-громадян України, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності (юридичними особами) протягом 2018-2020 рр. скоротилась на 1 939 045 осіб (49,9 %), а за 2019-2020 рр. – на 3 290 612 осіб (62,8 %) [68; 69; 70]. У 2020 р. відносно 2018 р. також знизилась кількість туристів-громадян України, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності (фізичними особами-підприємцями) на 194 143 осіб (32,5 %), а відносно 2019 р. – на 406 331 осіб (50,2 %) [68; 69; 70]. Причиною стало обмеження карантинних

заходів, спричинених пандемією COVID-19 та воєнні дії на території України.

Таблиця 2.1.2

Показники кількості туристів – громадян України, обслугованих
туроператорами та турагентами в Україні у 2018-2020 рр. [68; 69; 70]

(осіб)

Показники	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
Юридичні особи							
Кількість обслугованих туристів (без екскурсантів) – усього, у т.ч.:	3 884 682	5 236 249	1 945 637	-1 939 045	-3 290 612	50,1	37,2
подорожуючих							
в межах України	376 569	449 655	187 530	-189 039	-262 125	49,8	41,7
за кордоном	3 508 113	4 786 594	1 758 107	-1 750 006	-3 028 487	50,1	36,7
Фізичні особи-підприємці							
Кількість обслугованих туристів (без екскурсантів) – усього, у т.ч.:	596 820	809 008	402 677	-194 143	-406 331	67,5	49,8
подорожуючих							
в межах України	80 230	70 736	35 082	-45 148	-35 654	43,7	49,6
за кордоном	516 590	738 272	367 595	-148 995	-370 677	71,2	49,8

Далі проведемо оцінку кількості туристів іноземців, які обслуговувалися суб'єктами туристичної діяльності (юридичними особами та фізичними особами-підприємцями) у таблиці 2.1.3.

З таблиці 2.1.3 зробимо висновок, про скорочення кількості туристів іноземців, які обслуговувалися суб'єктами туристичної діяльності (юридичними особами та фізичними особами-підприємцями) на 71 930 осіб (85,9 %), та на 2 946 осіб (93,9 %) відповідно [68; 69; 70]. Варто зауважити, що за досліджений період найменший потік туристів був у 2020 р. через світові пандемії COVID-19 та карантинні обмеження, при цьому статистичні дані 2022 р. максимально будуть скорочені через війну в країні та небезпечність відвідування її для

туристів України та інших країн світу.

Таблиця 2.1.3

Показники кількості туристів-іноземців, обслугованих туроператорами та турагентами в Україні у 2018-2020 рр. [68; 69; 70]

(осіб)

Показники	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
Юридичні особи							
Кількість обслугованих туристів (без екскурсантів) – усього, у т.ч.:	72 941	83 703	11 773	-61 168	-71 930	16,1	14,1
подорожуючих							
в межах України	-	-	-	-	-	-	-
за кордоном	-	-	-	-	-	-	-
Фізичні особи-підприємці							
Кількість обслугованих туристів (без екскурсантів) – усього, у т.ч.:	3 004	3 137	191	-2 813	-2 946	6,4	6,1
подорожуючих							
в межах України	-	-	-	-	-	-	-
за кордоном	-	-	-	-	-	-	-

Кількість суб'єктів туристичної діяльності, (як юридичних осіб, так і фізичних осіб-підприємців), як по Київському регіону, так і по Україні в цілому, зменшилась (таблиці 2.1.4, додаток Д).

Таблиця 2.1.4

Показники кількості суб'єктів туристичної діяльності (юридичні особи) за регіонами України за 2018-2020 рр. [68; 69; 70]

(од.)

Регіон	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Україна	1 833	1 867	1 561	-272	-306	85,2	83,6
Вінницька	25	24	19	-6	-5	76,0	79,2
Волинська	19	21	13	-6	-8	68,4	61,9
Дніпропетровська	119	111	109	-10	-2	91,6	98,2

Продовження таблиці 2.1.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Донецька	31	29	26	-5	-3	83,9	89,7
Житомирська	16	17	16	0	-1	100,0	94,1
Закарпатська	28	30	22	-6	-8	78,6	73,3
Запорізька	62	61	57	-5	-4	91,9	93,4
Івано-Франківська	34	31	25	-9	-6	73,5	80,6
Київська	45	51	47	2	-4	104,4	92,2
Кіровоградська	13	14	13	0	-1	100,0	92,9
Луганська	8	7	6	-2	-1	75,0	85,7
Львівська	142	148	97	-45	-51	68,3	65,5
Миколаївська	18	21	20	2	-1	111,1	95,2
Одеська	135	128	92	-43	-36	68,1	71,9
Полтавська	15	14	14	-1	0	93,3	100,0
Рівненська	27	30	28	1	-2	103,7	93,3
Сумська	18	19	17	-1	-2	94,4	89,5
Тернопільська	20	22	14	-6	-8	70,0	63,6
Харківська	83	86	84	1	-2	101,2	97,7
Херсонська	16	14	8	-8	-6	50,0	57,1
Хмельницька	25	25	18	-7	-7	72,0	72,0
Черкаська	27	28	20	-7	-8	74,1	71,4
Чернівецька	39	35	28	-11	-7	71,8	80,0
Чернігівська	12	17	18	6	1	150,0	105,9
м. Київ	856	884	750	-106	-134	87,6	84,8

Аналізуючи дані у таблиці 2.1.4 бачимо, що у 2020 р. відносно 2019 р. кількість суб'єктів туристичної діяльності (юридичних осіб) в Київській області скоротилась на 4 од. (7,8 %), а у м. Київ – на 134 од. (15,2 %). А по Україні протягом аналізованих років на 306 од. (16,4 %) [68; 69; 70]. Дана тенденція пояснюється падінням попиту на туристичні послуги через нестабільність політичної, та соціально-економічної ситуації в Україні, проведенням бойових дій на території України, анексією АР Крим, пандемією COVID-19.

У додатку Д спостерігаємо аналогічну тенденцію із суб'єктами (фізичними особами-підприємцями) по Київському регіону (протягом 2018-2020 рр. їх кількість зменшилась на 7 од. (3,9 %), та м. Київ (у 2020 р. відносно 2019 р. – на 73 од. (21,1 %)). А по Україні спостерігається скорочення на 491 од. (17,6 %) [68; 69; 70].

Узагальнюючи результати оцінки туристичної діяльності в Київській області складемо матрицю SWOT-аналізу (таблиця 2.1.5).

Таблиця 2.1.5

SWOT-аналіз туристичної діяльності в Київській області та м. Київ

[складено автором]

Переваги (сильні сторони)	Недоліки (слабкі сторони)
1	2
Цінова доступність і різноманітність пропозицій для різних категорій туристів.	Одноманітність туристичних послуг, вузька спрямованість атракцій, які б приваблювали туристів.
Ресурси для розвитку подієвого туризму.	Недостатня промоція регіону, туристично привабливих заходів протягом року, зокрема через мережу Інтернет.
Висока частка економічно активного населення.	Нерозвинена велосипедна інфраструктура регіону (велодоріжки, прокатні станції).
Мобільне населення.	Недостатня координація дій обласної і міських інституцій у розвитку туристичної сфери.
Високий національно-патріотичний потенціал.	Недостатня співпраця туристичного бізнесу з місцевою владою.
	Відсутність єдиної стратегії, бачення розвитку туристичної галузі.
	Відсутність візуальної ідентифікації та брендування області.
	Недостатня кількість та якість путівників, (зокрема іншомовних), карт з інформацією про туристичні об'єкти.
	Неналежний стан облаштування туристичних об'єктів (відсутність громадських вбиралень, вказівників).
	Недостатність супутніх послуг, відсутність якісних місць продажу сувенірів.
	Недостатня адаптованість професійної освіти в туризмі до потреб ринку.
	Відтік працівників туристичної сфери та низька якість обслуговування.
	Майже повна відсутність параінфраструктури (для маломобільних груп населення).
	Низька адаптованість туристичних об'єктів і продуктів для іноземного споживача, нестача фахових екскурсоводів.
	Відсутність бомбосховищ на більшості туристичних локацій.
Можливості	Загрози
Ріст ринку внутрішнього туризму.	Військові дії.
Розширення переліку країн з безвізовим в'їздом в Україну.	Затяжна економічна криза та зміна структури ринку внаслідок пандемії та війни.
Включення Київської області до загальнодержавних туристичних маршрутів, що промотуються на міжнародних виставках.	Нестабільність національної валюти, пришвидшення інфляційних процесів, що не компенсуються зростанням економіки.

Продовження таблиці 2.1.5

1	2
Збільшення зацікавленості у відвідуванні батьківщини в емігрантів і їх нащадків.	Відсутність доступу до «дешевих» кредитів.
Залучення грантових програм до розвитку туристичної сфери міста.	Перепідпорядкування туристичної сфери з одного міністерства до іншого, бездіяльність центрального органу у зв'язку з цим.
Активізація співпраці з міжнародними партнерами (міста-побратими, міжнародні турагенства, закордонні дипломатичні установи) та закордонними установами України.	Ускладнення стосунків з ключовими закордонними партнерами.
Включення територій зони відчуження в туристичну діяльність.	Підвищення рівня конкуренції з іншими областями України, зокрема, Львівською, Івано-Франківською, Тернопільською та Чернівецькою областями.
Підняття якості товарів та послуг до європейських стандартів.	
Удосконалення телекомунікацій.	
Київська область може привернути туристів, організовуючи різноманітні культурні, спортивні та історичні події, такі як фестивалі, концерти, виставки, ярмарки тощо	

На основі SWOT-аналізу (таблиця 2.1.5) можна сказати, що Київська область та м. Київ має великий туристичний потенціал для розвитку подієвого туризму. Основною проблемою розвитку даного виду туризму в області є низький рівень туристичного потенціалу Київщини та відсутність дієвого механізму реалізації державно-приватного партнерства.

Підсумовуючи, зробимо висновок, що в розвитку подієвого туризму на Київщині є певні особливості: скорочення туристичних потоків, відсутність іноземних туристів, підвищення кількості громадян, які охоплені внутрішнім туризмом, скорочення туристичних підприємств. Причиною даної тенденції стала соціально-економічна та геополітична ситуація в Україні, відсутність ефективної державної політики у сфері туризму, запровадження карантинного режиму через пандемію COVID-19, воєнні дії на території України.

Матеріальною основою подієвого туризму Київської області, та вагомою структурною складовою її економіки є інфраструктурне забезпечення. Тому,

перейдемо до розгляду наступного підпункту.

2.2. Інфраструктурне забезпечення розвитку подієвого туризму в регіоні

Унаслідок пандемії COVID-19 та воєнних дій на території України відбулись значні зміни і в організації роботи індустрії гостинності Київської області та м. Київ (таблиця 2.2.1).

Таблиця 2.2.1

Показники функціонування колективних засобів розміщування
у Київській області та м. Київ за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

Роки	Кількість колективних засобів розміщування, од.			Кількість місць, од.			Кількість осіб, що перебували у колективних засобах розміщування, осіб		
	усього	у тому числі у		усього	у тому числі у		усього	у тому числі у	
		готелів та аналогічних засобів розміщування	спеціалізованих засобів розміщування		готелях та аналогічних засобах розміщування	спеціалізованих засобах розміщування		готелях та аналогічних засобах розміщування	спеціалізованих засобах розміщування
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
м. Київ									
2018	140	107	34	20 662	16 572	4 090	1 214 889	1 156 746	58 143
2019	129	86	43	19 619	14 939	4 680	1 226 428	1 149 988	76 440
2020	132	95	37	19 877	15 567	4 310	566 876	526 133	40 743
Відхи- лення 2020/ 2018									
- абсо- лютне, (+; -)	-8	-12	3	-785	-1 005	220	-648 013	-630 613	-17 400
- від- носне, %	94,3	88,8	108,8	96,2	93,9	105,4	46,7	45,5	70,1

Продовження таблиці 2.2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Відхи- лення 2020/ 2019:									
- абсо- лютне, (+; -)	3	9	-6	258	628	-370	-659 552	-623 855	-35 697
- від- носне, %	102,3	110,5	86,0	101,3	104,2	92,1	46,2	45,8	53,3
Київська область									
2018	86	52	34	9 489	3 964	5 525	374 943	268 625	106 318
2019	96	59	37	10 184	4 464	5 720	319 670	258 432	61 238
2020	80	52	28	9 910	4 258	5 652	189 169	126 585	62 584
Відхи- лення 2020/ 2018 р.									
- абсо- лютне, (+; -)	-6	0	-6	421	294	127	-185 774	-142 040	-43 734
- від- носне, %	93,0	100,0	82,4	104,4	107,4	102,3	50,5	47,1	58,9
Відхи- лення 2020/ 2019р.:									
- абсо- лютне, (+; -)	-16	-7	-9	-274	-206	-68	-130 501	-131 847	1 346
- від- носне, %	83,3	88,1	75,7	97,3	95,4	98,8	59,2	49,0	102,2

Аналізуючи дані таблиці 2.2.1 бачимо, що кількість колективних засобів розміщення по Київській області у 2020 р. порівняно з 2018 р. скоротилась на 6 од. (7 %), а по м. Київ – на 8 од. (7 %)) [27; 28; 29]. З них: кількість готелів та аналогічних засобів розміщення у 2020 р. порівняно з 2018 р. у Київській області залишилась незмінною, а по м. Київ – скоротилась на 12 од. (11,2 %)); кількість спеціалізованих засобів розміщування у Київській області знизилась у 2020 р. порівняно з 2018 р. – на 6 од. (17,6 %), а по м. Київ, навпаки, зросла на

З од. (8,8 %).

Протягом 2018-2020 р. також спостерігається скорочення місць та кількість осіб, які перебували у колективних засобах розміщення [27; 28; 29]. На це вплинуло запровадження карантину на час пандемії, припинення міжнародного, й внутрішнього пасажирського сполучення внаслідок воєнних дій в Україні.

Зауважимо, що Київська область має значну кількість готелів різного класу, які задовольняють потреби туристів та сприяють розвитку подієвого туризму. У м. Києві працюють відомі готелі, такі як «Готель Хаят Редженсі Київ», «Готель Фейрмонт Гранд», «Готель Прем'єр Палас» та інші. Крім того, у регіоні є готелі різних категорій у містах та туристичних районах.

Далі для порівняння розглянемо структуру готелів та аналогічних засобів розміщування за видами в Україні (таблиця 2.2.2).

Таблиця 2.2.2

Показники структури готелів та аналогічних засобів розміщування за видами в Україні, 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

Заклади	Роки:						Відхилення абсолютне (+,-)	
	2018		2019		2020			
	одиниць	питома вага, %	одиниць	питома вага, %	одиниць	питома вага, %	2020/2018	2020/2019
Усього готелів та аналогічні засоби розміщування, з них	2 777	100	1 626	100	1 337	100,0	-1 440	-289
готелі	1 896	68,9	792	68,3	728	54,5	-1 168	-64
мотелі	152	5,5	143	5,5	83	6,2	-69	-60
хостели	121	1,5	110	4,4	69	5,2	-52	-41
кемпінги	17	0,5	15	0,6	11	0,8	-6	-4
агроготелі	-	-	-	-	-	-	-	-
гуртожитки для приїжджих	104	3,4	96	3,7	74	5,5	-30	-22
туристичні бази, гірські притулки	487	20,3	470	17,5	372	27,8	-115	-98

З даних таблиці 2.2.2, спостерігаємо також негативну тенденцію до скорочення кількості готелів та аналогічних засобів розміщування (у 2020 р. порівняно з 2018 р. їх кількість зменшилась на 1 440 од., а порівняно з 2019 р. –

на 289 од.) [27; 28; 29]. У їх структурі 2020 р. найбільшу питому вагу займали готелі (54 %), а найменшу – кемпінги (1 %), (рисунок 2.2.1).

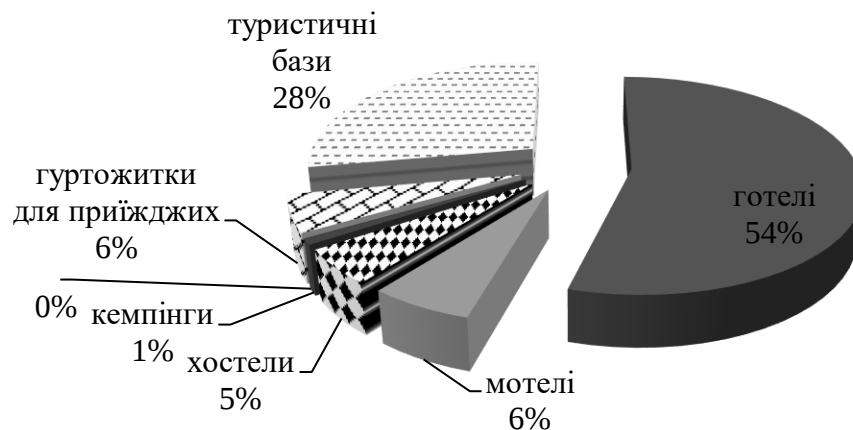

Рис. 2.2.1. Структура готелів та аналогічних засобів розміщування за видами в Україні, 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

Далі проаналізуємо кількість місць у готелях та аналогічних засобах розміщування в Київському регіоні, та Україні (таблиця 2.2.3).

Таблиця 2.2.3

Показники кількості місць у готелях та аналогічних засобах розміщування за регіонами України (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

(од.)

Адміністративні одиниці	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Україна	74 198	75 667	155 029	80 831	79 362	208,9	204,9
Вінницька	1 308	1 272	1 017	-291	-255	77,8	80,0
Волинська	1 059	864	1 987	928	1 123	187,6	230,0
Дніпропетровська	3 784	4 464	8 047	4 263	3 583	212,7	180,3
Донецька	1 191	2 193	7 396	6 205	5 203	621,0	337,3
Житомирська	974	1 108	1 193	219	85	122,5	107,7
Закарпатська	2 877	3 638	3 905	1 028	267	135,7	107,3
Запорізька	1 294	1 493	16 169	14 875	14 676	124,9	108,3
Івано-Франківська	4 369	4 487	5 002	633	515	114,5	111,5
Київська	3 964	4 464	9 910	5 946	5 446	250,0	222,0
Кіровоградська	1 048	1 080	1 223	175	143	116,7	113,2
Луганська	518	491	642	124	151	123,9	130,8
Львівська	11 450	11 430	12 086	636	656	105,6	105,7

Продовження таблиці 2.2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Миколаївська	1 468	1 450	11 327	9 859	9 877	771,6	781,2
Одеська	6 713	6 961	21 707	14 994	14 746	323,4	311,8
Полтавська	2 292	2 345	3 393	1 101	1 048	148,0	144,7
Рівненська	949	910	619	-330	-291	65,2	68,0
Сумська	759	760	1300	541	540	171,3	171,1
Тернопільська	847	960	1269	422	309	149,8	132,2
Харківська	3 395	3 389	6 698	3 303	3 309	197,3	197,6
Херсонська	2 201	2 014	12 582	10 381	10 568	571,6	624,7
Хмельницька	1 568	1 513	2 078	510	565	132,5	137,3
Черкаська	1 591	1 760	3 076	1 485	1 316	193,3	174,8
Чернівецька	840	889	1135	295	246	135,1	127,7
Чернігівська	1 167	793	1391	224	598	119,2	175,4
м. Київ	16 572	14 939	19 877	3 305	4 938	119,9	133,1

Дані таблиці 2.2.3 вказують, що найбільша кількість місць у готелях та аналогічних засобах розміщення у 2020 р. спостерігалась у Одеській області (21 707 од.), а найменша – у Рівненській (619 од.), Луганській (491 од.) та Вінницькій (1 017 од.) областях [27; 28; 29]. м. Київ Київщина у загальній кількості по Україні за кількістю місць (19 877 од.) займає 2-ге місце, а Київська область (9 910 од.) – 7-ме.

Показники кількості осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування за регіонами України (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) розглянемо у таблиці 2.2.4.

Таблиця 2.2.4

Показники кількості осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування за регіонами України (юридичні особи та фізичні особи-підприємці) за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

(осіб)

Адміністративні одиниці	Роки:			Відхилення абсолютне (+; -)	
	2018	2019	2020	2020/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6
Україна	3 747 656	3 693 556	2 218 583	-1 529 073	-1 474 973
Вінницька	69 729	75 914	23 499	-46 230	-52 415
Волинська	38 687	28 154	28 323	-10 364	169
Дніпропетровська	181 115	181 161	151 077	-30 038	-30 084
Донецька	61 648	60 329	73 285	11 637	12 956

Продовження таблиці 2.2.4

1	2	3	4	5	6
Житомирська	34 057	32 896	17 719	-16 338	-15 177
Закарпатська	104 022	92 832	47 266	-56 756	-45 566
Запорізька	49 979	54 194	92 794	42 815	38 600
Івано-Франківська	140 592	147 124	123 876	-16 716	-23 248
Київська	268 625	258 432	189 169	-79 456	-69 263
Кіровоградська	35 564	45 414	19 266	-16 298	-26 148
Луганська	22 274	17 827	6 600	-15 674	-11 227
Львівська	547 174	517 315	229 963	-317 211	-287 352
Миколаївська	57 111	64 401	72 898	15 787	8 497
Одеська	201 306	219 364	138 618	-62 688	-80 746
Полтавська	153 442	151 373	87 745	-65 697	-63 628
Рівненська	36 885	30 327	12 779	-24 106	-17 548
Сумська	38 793	40 827	27 160	-11 633	-13 667
Тернопільська	39 873	38 399	15 609	-24 264	-22 790
Херсонська	184 628	154 768	80 153	-104 475	-74 615
Херсонська	29 776	31 760	66 506	36 730	34 746
Хмельницька	105 514	114 728	49 591	-55 923	-65 137
Черкаська	95 619	104 429	52 433	-43 186	-51 996
Чернівецька	41 217	38 621	11 024	-30 193	-27 597
Чернігівська	53 280	42 979	34 354	-18 926	-8 625
м. Київ	1 156 746	1 149 988	566 876	-589 870	-58 3112

З таблиці 2.2.4 бачимо, що лідерами серед регіонів України, за кількістю осіб, які перебували у готелях та аналогічних засобах розміщення є – м. Київ (566 876 од.), Львівська (229 963 од.), Київська (189 169 од.) та Дніпропетровська області (151 077 од.) [27; 28; 29]. Цьому сприяє підвищена зацікавленість культурно-розважальною, рекреаційною метою, і бізнес-складовою. Номерний фонд підприємств готельного господарства в Київському регіоні представлений у більшості номерами вищої, 1-ї, 2-ї та 3-ї категорій.

Показники кількості осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування за видами закладів в Україні наведено у таблиці 2.2.5.

Дані таблиці 2.2.5 свідчать, що у 2020 р. порівняно з 2018 р. скоротилась кількість розміщених осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування за видами закладів в Україні на 1 529 073 осіб, а порівняно з 2019 р. – на 1 474 973 осіб. З них: у готелях – на 1 359 050 осіб, мотелях – 9 543 осіб, хостелах – 3 076 осіб, кемпінгах – 758 осіб, туристичних базах та гірських притулках – на 71 848 осіб [27; 28; 29].

Таблиця 2.2.5

Показники кількості осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування за видами закладів в Україні за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

Заклади	Роки:						Відхилення абсолютне (+,-)	
	2018		2019		2020		2020/ 2018	2020/ 2019
	одиниць	питома вага, %	одиниць	питома вага, %	одиниць	питома вага, %		
Усього, з них	3 747 656	100,0	3 693 556	100,0	2 218 583	100,0	-1 529 073	-1 474 973
готелі	3 192 654	85,6	3 142 935	85,2	1 783 885	80,4	-1 408 769	-1 359 050
мотелі	58 803	2,2	58 201	1,6	48 658	2,2	-10 145	-9 543
хостели	36 482	0,9	35 984	1	32 908	1,5	-3 574	-3 076
кемпінги	6 731	0,2	6 729	0,2	5971	0,3	-760	-758
гуртожитки для приїжджих	187 503	3,7	189 798	5	159 100	7,2	-28 403	-30 698
туристичні бази, гірські притулки	265 483	7,5	259 909	7,1	188 061	8,5	-77 422	-71 848

Доходи від наданих послуг готелів та аналогічних засобів розміщування за видами в Україні відображено у таблиці 2.2.6.

Таблиця 2.2.6

Показники доходів від наданих послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних платежів) готелів та аналогічних засобів розміщування за видами в Україні за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

(тис. грн)

Заклади	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Усього, з них	5 112 138,8	6 710 155,2	8 629 300,6	3 517 161,8	1 919 145,4	168,8	128,6
готелі	4 794 875,2	6 293 243,7	8 184 373,7	3 389 498,5	1 891 130	170,7	130,1
мотелі	30 894,2	41 224,5	49 661,5	18 767,3	8 437	160,7	120,5

Продовження таблиці 2.2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
хостели	8 219,6	15 753,5	16 114,8	7 895,2	361,3	196,1	102,3
кемпінги	2 120,6	3120,9	3845,4	1724,8	724,5	181,3	123,2
агрозотелі	-	-	-	-	-	-	-
гуртожитки для приїжджих	44 680,3	52 576,6	64 048,2	19 367,9	11 471,6	143,3	121,8
туристичні бази тощо	231 348,9	304 236	311 257	79 908,1	7 021	134,5	102,3

Як бачимо з таблиці 2.2.6, не дивлячись на скорочення кількості осіб, що перебувала у готелях та аналогічних засобах розміщування за видами закладів в Україні протягом 2018-2020 рр., спостерігається позитивна динаміка зростання показників доходів від наданих послуг [27; 28; 29].

Київщина має цінні курортологічні ресурси, що зумовило розвиток двох кліматичних курортів загальнодержавного значення: Пуща-Водиця (46 13,3 тис. місць) та Конча-Заспа (14,7 тис. місць). Мережа санаторних закладів області представлена 19 об'єктами (таблиця 2.2.7).

Таблиця 2.2.7

Показники функціонування санаторно-курортних та оздоровчих закладів у Київській області та м. Київ за 2018-2020 рр. [48]

(од.)

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку	
	усього	у них ліжок, тис.	усього	у них ліжок, тис.	усього	у них ліжок, тис.	усього	у них ліжок, тис.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
м. Київ								
2018	11	2,6	4	0,5	-	-	7	1,5
2019	10	2,4	3	0,4	-	-	8	1,5

Продовження таблиці 2.2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2020	9	2,1	2	0,4	-	-	8	1,6
Відхилення 2020/2018 р.:								
- абсолютне, (+; -)	-2	-0,5	-2	-0,1	-	-	1	0,1
- відносне, %	81,8	80,8	50,0	80,0	-	-	114,3	106,7
Відхилення 2020/2019 р.:								
- абсолютне, (+; -)	-1	-0,3	-1	-	-	-	-	0,1
- відносне, %	90,0	87,5	66,7	100,0	-	-	100,0	106,7
Київська область								
2018	12	2,4	4	0,6	1	-	52	7,9
2019	12	2,4	3	0,5	1	-	42	6,4
2020	10	2,1	2	0,5	1	-	36	4,0
Відхилення 2020/2018 р.:								
- абсолютне, (+; -)	-2	-0,3	-2	-0,1	-	-	-16	-3,9
- відносне, %	83,3	87,5	50,0	83,3	100,0	-	69,2	50,6
Відхилення 2020/2019 р.:								
- абсолютне, (+; -)	-2	-0,3	-1	-	-	-	-6	-2,4
- відносне, %	83,3	87,5	66,7	100,0	100,0	-	85,7	62,5

Загальна місткість закладів курортного лікування складає близько 4,1 тис. місць, площа – 3 82,8 га (таблиця 2.2.7). Зауважимо, що їх кількість протягом аналізованих років не змінилася. Це свідчить про те, що такий вид колективного розміщення стає менш популярним та прибутковим.

Для порівняння розглянемо показники закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні (таблиця 2.2.8).

Таблиця 2.2.8

Показники кількості закладів лікувально-оздоровчої сфери
в Україні за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

(од.)

Заклади	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Санаторії	184	172	169	-15	-3	91,8	98,3
Дитячі санаторії	111	107	103	-8	-4	92,8	96,3
Пансіонати з лікуванням	14	12	12	-2	0	85,7	100,0
Дитячі заклади оздоровлення цілорічної дії, дитячі центри	13	17	14	1	-3	107,7	82,4
Санаторії-профілакторії	79	63	55	-24	-8	69,6	87,3

Продовження таблиці 2.2.8

1	2	3	4	5	6	7	8
Бальнеологічні лікарні, грязелікарні, бальнеогрязелікарні	3	3	3	-	-	100,0	100,0
Будинки відпочинку	12	11	14	2	3	116,7	127,3
Пансіонати відпочинку	64	62	53	-11	-9	82,8	85,5
Бази відпочинку, інші заклади відпочинку	1 372	1 265	1 212	-160	-53	88,3	95,8
Оздоровчі заклади 1-2 денного перебування	11	10	6	-5	-4	54,5	60,0
Разом	1863	1722	1641	-222	-81	88,1	95,3

Дані таблиці 2.2.8 свідчать, що по Україні кількість закладів лікувально-оздоровчої сфери за усіма видами, у 2020 р. порівняно з 2018 р. скоротилась на 222 од. (11,9 %), а порівняно з 2019 р. – на 81 од. (4,7 %) [27; 28; 29]. Основними причинами зменшення закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні є: зниження платоспроможності населення, нестабільна ситуація, бойові дії на території України, пандемія COVID-19. Незважаючи на це, через нерозвинену інфраструктуру, та непродуману маркетингову політику, рекреаційний потенціал регіону використовується на 10-15 %.

Показники кількості місць (ліжок) у спеціалізованих засобах розміщування за регіонами України наведено у таблиці 2.2.9 [27; 28; 29].

Таблиця 2.2.9

Показники кількості місць (ліжок) у спеціалізованих засобах розміщування за регіонами України за 2018-2020 рр. [27; 28; 29]

(од.)

Регіон	Роки:			Відхилення абсолютне (+; -)	
	2018	2019	2020	2020/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6
Україна	239 677	225 638	107 044	-132 633	-118 594
Вінницька	4 444	3 938	587	-3 857	-3 351
Волинська	3 951	3 852	2 625	-1 326	-1 227
Дніпропетровська	16 416	15 036	8 042	-8 374	-6 994
Донецька	19 753	14 959	8 314	-11 439	-6 645
Житомирська	1 831	1 795	21	-1 810	-1 774
Закарпатська	5 207	5 141	871	-4 336	-4 270
Запорізька	33 079	32 167	14 808	-18 271	-17 359
Івано-Франківська	3 624	3 613	1 860	-1 764	-1 753

Продовження таблиці 2.2.9

1	2	3	4	5	6
Київська	10 467	7 672	5 525	-4 942	-2 147
Кіровоградська	1 589	1 145	1 066	-132 633	-118 594
Луганська	469	277	351	-3 857	-3 351
Львівська	12 920	14 635	1 741	-1 326	-1 227
Миколаївська	26 065	25 897	11 152	-8 374	-6 994
Одеська	44 620	42 167	16 714	-11 439	-6 645
Полтавська	5 222	4 814	1 071	-1 810	-1 774
Рівненська	2 215	2 043	608	-4 336	-4 270
Сумська	1 919	1 707	773	-18 271	-17 359
Тернопільська	1 683	1 170	420	-1 764	-1 753
Харківська	8 974	8 243	4 116	-4 942	-2 147
Херсонська	22 136	22 550	17 380	-132 633	-1 18 594
Хмельницька	1 870	1 820	1 255	-3 857	-3 351
Черкаська	4 043	3 922	2 387	-1 326	-1 227
Чернівецька	930	708	485	-8 374	-6 994
Чернігівська	1 929	2 304	782	-11 439	-6 645
м. Київ	4 321	4 063	4 090	-1 810	-1 774

Аналізуючи дані таблиці 2.2.9 зробимо висновок про зменшення кількості місць (ліжок) у спеціалізованих засобах розміщування в усіх регіонах України (загалом, по Україні кількість місць у спеціалізованих закладах розміщення знизилася з 239 677 од. у 2018 р. до 107 044 од. у 2020 р. А по Київському регіону з 10 467 од. до 5 525 од. – на 4 942 од.), і м. Київ (з 4 321 од. до 4 090 од. – на 231 од.) та кількості осіб, які перебували у цих закладах [27; 28; 29]. Це зумовлено недостатнім фінансуванням витрат на капітальні видатки санаторних закладів, застарілою матеріально-технічною базою, непрофесійністю санаторно-курортних відбіркових комісій протитуберкульозних диспансерів, які направляють хворих на санаторне лікування, зумовила невиконання санаторіями плану ліжкоднів.

Дитячий оздоровчий туризм є поширеним видом туризму на Київщині (таблиця 2.2.10). З даних таблиці бачимо, що у 2020 р. в Київській області працювало 81 дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, що на 10 закладів (2,2 %) менше, порівняно з 2019 р. та на 8 закладів (11 %) вище по м. Київ [48]. Кількість місць при цьому в 2020 р. порівняно з 2018 р. по регіону підвищилась на 268 од (7,2 %), а по м. Київ на 130 од. (6 %). Разом з тим, кількість дітей, які

відпочили та оздоровились у дитячих закладах по м. Київ, збільшилась з 13 180 тис. осіб у 2018 р. до 14 167 тис. осіб у 2020 р., а по області, навпаки скоротилась на 2 247 тис. осіб [48].

Таблиця 2.2.10

Показники функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку в Київській області та м. Київ за 2018-2020 рр.

[48]

Роки	Кількість закладів, одиниць, од.		У них місць, одиниць, од.		Кількість дітей, які перебували у закладах, осіб	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі	усього	у тому числі
		заклади оздоров-лення		закладах оздоров-лення		закладах оздоров-лення
м. Київ						
2018	82	1	1 988	1 050	13 180	3 841
2019	73	1	2 164	1 124	13 409	4 055
2020	81	1	2 294	1 124	14 167	3 926
Відхилення 2020/2018 р.:						
- абсолютне, (+; -)	-1	-	306	74	987	85
- відносне, %	98,8	100,0	115,4	107,0	107,5	102,2
Відхилення 2020/2019 р.:						
- абсолютне, (+; -)	8	-	130	-	758	-129
- відносне, %	111,0	100,0	106,0	100,0	105,7	96,8
Київська область						
2018	415	11	4 703	3 013	34 819	9 393
2019	453	4	3 705	1 075	31 910	3 202
2020	443	4	3 973	1 150	32 572	3 390
Відхилення 2020/2018 р.:						
- абсолютне, (+; -)	28	-7	-730	-1 863	-2 247	-6 003
- відносне, %	106,7	36,4	84,5	38,2	93,5	36,1
Відхилення 2020/2019 р.:						
- абсолютне, (+; -)	-10	-	268	75	662	188
- відносне, %	97,8	100,0	107,2	107,0	102,1	105,9

Незважаючи на обмежувальні карантинні заходи та воєнний стан на території України, які суттєво вплинули на індустрію гостинності Київської області, доходи від наданих послуг закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні (таблиця 2.2.11) зросли (у 2020 р. відносно 2018 р. на 1 106 718,6 тис. грн, а відносно 2019 р. – на 662 343,2 тис. грн).

Таблиця 2.2.11

Показники доходів від наданих послуг (без ПДВ, акцизів і аналогічних платежів) закладів лікувально-оздоровчої сфери в Україні за 2018-2020 рр.

[27; 28; 29]

(тис. грн)

Заклади	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -).		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Санаторії	1 813 249,5	1 957 103,6	2 498 084,8	684 835,3	540 981,2	137,8	127,6
Дитячі санаторії	80 540,8	150 839,9	179 913,3	99 372,5	29 073,4	223,4	119,3
Пансіонати з лікуванням	40 882,7	56 562,3	68 390,7	27 508	11 828,4	167,3	120,9
Дитячі заклади оздоровлення цілорічної дії, дитячі центри	150 783,4	186 215,4	198 517,5	47 734,1	12 302,1	131,7	106,6
Санаторії-профілакторії	183 853,1	213 973,9	217 909,8	34 056,7	3 935,9	118,5	101,8
Бальнеологічні лікарні, грязелікарні, бальнеогрязелікарні	12 491,5	21 594,5	17 886,5	5 395	-3 708	143,2	82,8
Будинки відпочинку	12 467,0	16 353,4	17 001,6	4 534,6	648,2	136,4	104,0

Продовження таблиці 2.2.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Пансіонати відпочинку	116 785,4	154 480,5	118 581,2	1 795,8	-35 899,3	101,5	76,8
Бази відпочинку, інші заклади відпочинку	534 477,7	629 963,3	732 764,8	198 287,1	102 801,5	137,1	116,3
Оздоровчі заклади 1-2 денного перебування	2 399,7	5 219,4	5 599,2	3 199,5	379,8	233,3	107,3
Разом	2 947 930,8	3 392 306,2	4 054 649,4	1 106 718,6	662 343,2	137,5	119,5

Найбільший дохід у 2020 р. принесли санаторії – 2 498 084,8 тис. грн. На другому місці (не зважаючи на їх кількість) зосередилися санаторії-профілакторії – 217 909,8 тис. грн. Найменше доходу принесли бальнеологічні лікарні та будинки відпочинку (таблиця 2.2.11).

За доходами від лікувально-оздоровчого туризму Київський регіон займає 12 місце в Україні [48], що свідчить про наявність істотних проблем, які не дозволяють максимізувати доходи цієї галузі. Потенційні споживачі обирають санаторії інших регіонів України, або за кордоном. Цьому сприяє невідповідність застарілої інфраструктури вимогам комфорту, за міжнародними стандартами, низький рівень обслуговування та сервісу, «криза управлінських рішень», яка викликана проблемою підготовки кадрів, проблемне курсування громадського транспорту, незадовільний стан доріг, нерозвинена анімаційна діяльність, відсутня сфера дозвілля тощо. Загальний рейтинг Київської області наведений у таблиці 2.2.12.

Як свідчать дані таблиці 2.2.12 у 2020 р. за показником індексу розвитку інфраструктури Київщина належить до категорії регіонів середнього рівня розвитку та посідала 17 місце з 22. Найкраще виглядає індекс розвитку складової зв'язку, який має найвищий показник серед усіх областей, що є в полі

зору дослідження. А показник рівня розвитку рекреаційної складової є найнижчим серед індексів інших показників і є одним із найнижчих серед аналогічних показників інших областей.

Таблиця 2.2.12

Індекси розвитку інфраструктури Київської області [розраховано автором]

Складові інфраструктури (підсистема)	Значення індексу	Рейтинг
Транспортна підсистема ІРт.с.	1,00870	4
Підсистема зв'язку ІРс.з.	1,30704	1
Екологічна (природоохоронна) підсистема ІРп.с.	1,19193	11
Рекреаційна підсистема (туризм) ІРр.с.	0,88095	19
Підсистема житлово-комунального господарства ІРс.жкг	1,03158	20
Освітня підсистема ІРо.с.	0,99502	3
Медична підсистема ІРм.с.	1,01223	4
Підсистема соціального забезпечення ІРс.с.з.	1,0202 1	1
Культурна підсистема ІРк.с.	1,06652	1
Інтегральний індекс динаміки розвитку інфраструктури ІРінф.	1,05103	17

Також слід зазначити, що у порівнянні із показниками індексів окремих складових в цілому по Україні, Київська область має вищі показники за такими складовими: транспорт, зв'язок, освіта (але незначно), медицина, соціальний захист, культуру для розвитку подієвого туризму. Значно менші показники індексів у порівнянні з загальноукраїнськими за такими складовими: рекреація, екологія та охорона природи, житлово-комунальне господарство (таблиця 2.2.12).

Підсумовуючи зробимо висновок, що Київська область та м. Київ має потужні ресурси для розвитку подієвого туризму. Однак, туристичний потенціал регіону не використовується ефективно через застарілу мережу туристичних маршрутів та відсутність мобільних туристичних додатків з детальною інформацією про туристичні локації області. Незважаючи на це, до 2019 р. потік туристів в область мав стійку тенденцію до зростання. Проте через повільні темпи введення в дію нових готелів та реконструкцію існуючих баз відпочинку і туристичних баз їх послугами не можуть скористатися майже 25 000 туристів, наприклад, що відвідують м. Чорнобиль. Беззаперечною перевагою регіону до війни була транспортна інфраструктура, яка наразі є

частково знищеною, потребують відновлення багато соціально-культурних об'єктів. Незважаючи на складну ситуацію в туристичній галузі в післявоєнний час відбудова та розбудови туристичної інфраструктури, підвищення якості її функціонування повинна стати ключовою у стратегії економічного відновлення України.

2.3. Основні напрями післявоєнного розвитку подієвого туризму в регіоні

Узагальнюючи результати оцінки розвитку подієвого туризму в Київській області складемо матрицю SWOT-аналізу (таблиця 2.3.1).

Таблиця 2.3.1

SWOT-аналіз розвитку подієвого туризму в Київській області [узагальнено автором]

Сильні сторони	Слабкі сторони
1	2
Розміщення на перехресті міжнародних транспортних сполучень.	Непривабливий вигляд, та руйнування багатьох архітектурних споруд.
Транспортна доступність і транспортна інфраструктура.	Не можливість використання потенціалу водойм регіону, малих річок і ставків.
Унікальні туристичні об'єкти, природні багатства (водойм, зелених масивів).	Одноманітність туристичних послуг, вузька спрямованість атракцій, які б приваблювали туристів.
Достатньо розвинена туристична інфраструктура (готелі і хостели, ресторани, музеї).	Недостатня промоція регіону, туристично привабливих заходів протягом року, зокрема через мережу Інтернет.
Цінова доступність і різноманітність пропозицій для різних категорій туристів.	Нерозвинена велосипедна інфраструктура регіону (велодоріжки, прокатні станції).
Розвиток унікальних гастрономічних об'єктів в області.	Недостатня координація дій обласної і міських інституцій у розвитку туристичної сфери.
Розгалужена мережа навчальних закладів з підготовки кадрів для туризму.	Недостатня співпраця туристичного бізнесу з місцевою владою.
Висока частка економічно активного населення.	Відсутність єдиної стратегії, бачення розвитку туристичної галузі.
Мобільне населення.	Відсутність візуальної ідентифікації та брендування області.

Продовження таблиці 2.3.1

1	2
Високий національно-патріотичний потенціал.	Недостатня кількість та якість путівників, (зокрема іншомовних), карт з інформацією про туристичні об'єкти.
Велика кількість об'єктів історико-культурної спадщини.	Нестача в музеях інтерактивних і інноваційних експозицій з використанням цифрових технологій.
	Неналежний стан облаштування туристичних об'єктів (відсутність громадських вбиралень, вказівників).
	Недостатність супутніх послуг, відсутність якісних місць продажу сувенірів.
	Недостатня адаптованість професійної освіти в туризмі до потреб ринку.
	Відтік працівників туристичної сфери та низька якість обслуговування.
	Майже повна відсутність параінфраструктури (для маломобільних груп населення).
	Низька адаптованість туристичних об'єктів і продуктів для іноземного споживача, нестача фахових екскурсоводів.
	Відсутність бомбосховищ на більшості туристичних локацій
Можливості	Загрози
Ріст ринку внутрішнього туризму.	Військові дії.
Розширення переліку країн з безвізовим в'їздом в Україну.	Затяжна економічна криза та зміна структури ринку внаслідок пандемії та війни.
Включення Київської області до загальнодержавних туристичних маршрутів, що промотуються на міжнародних виставках.	Нестабільність національної валюти, пришвидшення інфляційних процесів, що не компенсуються зростанням економіки.
Збільшення зацікавленості у відвідуванні батьківщини в емігрантів і їх нащадків.	Відсутність доступу до «дешевих» кредитів.
Залучення грантових програм до розвитку туристичної сфери міста.	Перепідпорядкування туристичної сфери з одного міністерства до іншого, бездіяльність центрального органу у зв'язку з цим.
Активізація співпраці з міжнародними партнерами (міста-побратими, міжнародні турагенства, закордонні дипломатичні установи) та закордонними установами України.	Ускладнення стосунків з ключовими закордонними партнерами.
Включення територій зони відчуження в туристичну діяльність.	Підвищення рівня конкуренції з іншими областями України, зокрема, Львівською, Івано-Франківською, Тернопільською та Чернівецькою областями.
Підняття якості товарів та послуг до європейських стандартів.	
Удосконалення телекомунікацій.	

На основі SWOT-аналізу в табл. 2.3.1 зробимо висновок, що Київська область має великий туристичний потенціал для розвитку подієвого туризму. Однак, основною проблемою є низький рівень зростання туристичного потенціалу Київщини та відсутність дієвого механізму реалізації державно-приватного партнерства.

Не зважаючи на туристичний та рекреаційний потенціал Київщини, існує велика потреба в системному підході до розвитку подієвого туризму області, розробці й реалізації напрямів, які забезпечуватимуть сталий розвиток туризму, курортів і рекреації у регіоні.

Напрямами післявоєнного розвитку подієвого туризму в регіоні є:

1. Просування туристичного потенціалу Київщини шляхом проведення PR-заходів. Для активізації та розвитку туристичного потенціалу, та ознайомлення з туристичними можливостями Київської області пропонується здійснити наступні кроки:

- просування туристичного бренду регіону;
- виготовлення та розповсюдження інформаційної та презентаційної продукції про туристичну привабливість регіону;
- виготовлення сувенірної продукції з метою збільшення кількості туристів та відвідувачів, які цікавляться подієвим туризмом, супутніми напрямками (гастрономічним, сільським, місцями пам'яті);
- забезпечення проведення рекламних кампаній подієвих туристичних можливостей Київської області;
- забезпечення виготовлення промороликів щодо подієвих туристичних можливостей та туристичної привабливості Київської області;
- забезпечення виконання роботи з організації транслявання промороликів про туристичну привабливість Київської області в засобах масової інформації України та/або світу;
- забезпечення функціонування (адаптивності) та регулярне оновлення туристичного порталу Київської області, зокрема для розвитку подієвого туризму;

- організація проведення промоційних турів по Київській області.

2. Удосконалення туристичної інфраструктури та розвиток туристичної пропозиції. Для формування туристичного іміджу Київської області та активізації цього напрямку діяльності необхідно вирішити питання щодо забезпечення облаштування місць паркування, стоянок і зупинок туристично-екскурсійного транспорту відповідними дорожніми знаками та розміткою, вбиральнями, зарядками електромобілів.

3. Розробка маркетингової програми розвитку подієвого туризму в Київській області. З метою формування позитивного туристичного іміджу серед населення регіону, а також привернення уваги до області, необхідне впровадження маркетингових та промоційних заходів:

- забезпечення проведення соціологічних досліджень туристичних потоків до Київської області;
- забезпечення організації та координації розробки маркетингових програм розвитку подієвого туризму Київської області;
- забезпечення проведення перехресних промоцій.

4. Популяризація туристичного подієвого потенціалу Київської області серед населення. Ефективне використання туристичного подієвого потенціалу Київської області необхідно забезпечувати через проведення наступних заходів:

- організація та проведення семінарів, форумів, нарад, конференцій тощо з питань розвитку подієвого туризму в Київській області;
- забезпечення проведення кампаній з популяризації сучасного виду туризму, як подійний туризм.

5. Розробка та популяризація маршрутів пам'яті Київської області, як окремого виду подієвого туризму. Розробка маршрутів пам'яті та популяризації цього проєкту серед внутрішніх та зовнішніх туристів та з метою вшанування пам'яті учасників, жертв та подій російсько-української війни слід реалізувати такі заходи:

- розробка маркетингової програми та комунікаційної стратегії розвитку маршрутів пам'яті Київської області;

– розробка, забезпечення функціонування, адаптивність та регулярне оновлення сайту з додатковою реальністю «Місця пам'яті».

6. Популяризація подієвого туризму шляхом цифрових технологій. Для популяризації подієвого туризму шляхом цифрових технологій необхідно вжити наступні заходи:

– розробка і забезпечення функціонування (адаптивність) та регулярне оновлення мобільного додатку «Мандруй Київщиною»;

– створення та розміщення на туристичному порталі та у мобільному додатку оцифрованих 3D моделей музейних експонатів, архітектурних споруд тощо;

– розробка та візуалізація на порталі віртуальних 3D турів туристичними локаціями Київської області;

– створення аудіо-гідів.

Вище нами встановлено, що Київщина володіє високим потенціалом для розвитку подієвого туризму. Тому, пропонуємо новий екскурсійний туристичний маршрут «Real Chernobyl» на 2 дні. У таблиці 2.3.2 наведено параметри маршруту.

Таблиця 2.3.2

Параметри маршруту «Real Chernobyl»

Пункти	Відстань, км	Спосіб долання (вид транспорту, спосіб)	Час перебування в дорозі
Київ- КПП «Дитятки»	113	Туристичний автобус	1 год. 35 хв.
КПП «Дитятки»-м. Чорнобиль	21,2	Туристичний автобус	21 хв.
м. Чорнобиль- с. Залісся	6	Туристичний автобус	10 хв.
с. Залісся-с. Копачі	6	Туристичний автобус	10 хв.
с. Копачі-м. Прип'ять	25,3	Туристичний автобус	30 хв.
м. Прип'ять-м. Чорнобиль	20,8	Туристичний автобус	26 хв.
м. Чорнобиль-м. Прип'ять	20,8	Туристичний автобус	27 хв.
м. Прип'ять-с.Паришів	7	Туристичний автобус	10 хв.
с. Паришів-м. Чорнобиль	7	Туристичний автобус	10 хв.
м. Чорнобиль – м. Київ	134	Туристичний автобус	1 год. 56 хв.

Карта маршруту «Real Chernobyl» наведена на рисунку 2.3.1.

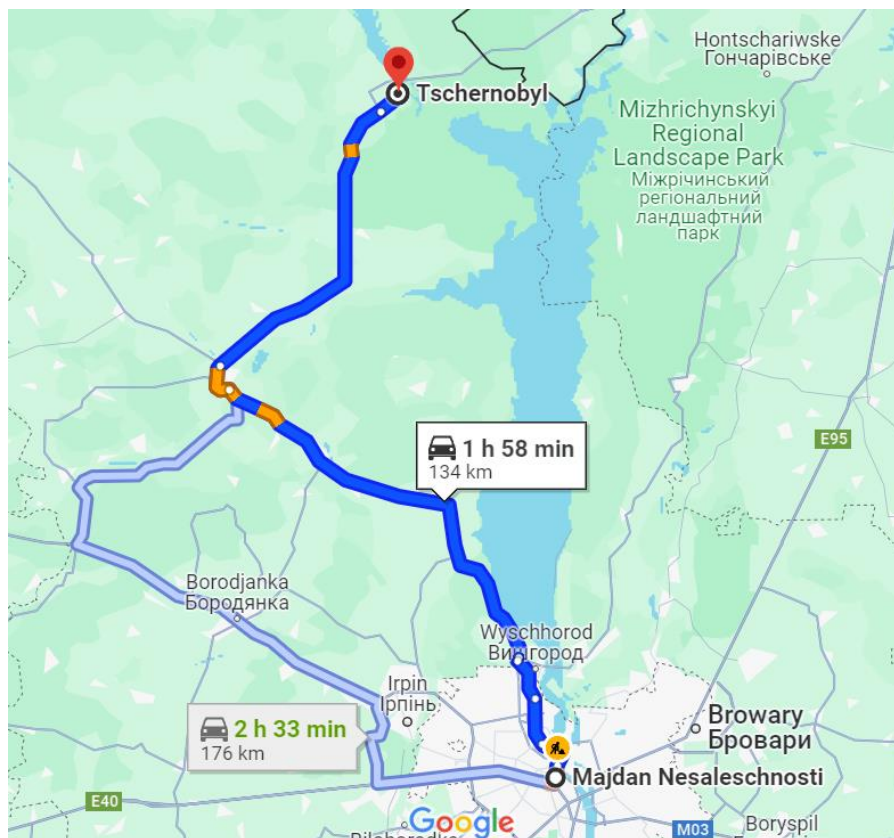

Рис. 1. Карта маршруту «Real Chernobyl»

У таблиці 2.3.3 наведено опис пропонованого подієвого туру.

Таблиця 2.3.3

Опис туру «Real Chernobyl»

Характеристики	Зміст
1	2
Назва туру	«Real Chernobyl»
Маршрут	Київ – Чорнобиль - Київ
Обґрунтування назви туру	Назва «Real Chernobyl» для подієвого туру до Чорнобиля може бути обґрунтована декількома причинами: 1. Акцент на реальність: Чорнобильська катастрофа була однією з найбільших техногенних катастроф в історії людства. Використання слова «реальний» в назві підкреслює факт, що туристи отримають можливість побачити самі місця, пов'язані з цією подією, і відчуті її вплив на цей регіон. 2. Емоційна назва: Назва «Real Chernobyl» має емоційне звучання і може викликати інтерес та цікавість у потенційних туристів. Вона може стимулювати їх бажання пізнати більше про Чорнобильську катастрофу та її наслідки. 3. Виокремлення з інших турів: Назва «Real Chernobyl» може допомогти відрізнити цей тур від інших подібних пропозицій. Вона передає ідею, що цей тур пропонує найбільш автентичний та повний досвід Чорнобиля, і може привернути увагу людей, які шукають саме такий підхід.

Продовження таблиці 2.3.3

1	2
	4. Маркетинговий потенціал: Назва «Real Chernobyl» є лаконічною та легко запам'ятовується. Вона може бути ефективним інструментом маркетингу, який сприяє привертанню уваги та запам'ятовуванню туру серед широкої аудиторії. Враховуючи ці фактори, назва «Real Chernobyl» може бути привабливою та доцільною для підібрання до подієвого туру до Чорнобиля. Вона підкреслює важливість та особливість цієї події, а також привертає увагу потенційних туристів, які бажають побачити історичні місця з власними очима.
Обґрунтування назви туру	«Real Chernobyl» – назва подієвого туру до Чорнобиля, яка обґрунтована з точки зору надання реалістичного та автентичного досвіду відвідувачам. Ця назва підкреслює важливість історичної події, що сталася в Чорнобилі, та надає туристам можливість побачити місця, пов'язані з цією катастрофою. «Real Chernobyl» здатна викликати емоційний інтерес, виокремити тур серед інших пропозицій та мати маркетинговий потенціал. Ця назва сприяє привертанню уваги та запам'ятовуванню туру серед широкої аудиторії, яка бажає отримати повний та автентичний досвід Чорнобиля.
Тип туру	Автобусний
Вид туру	Подієвий
Сезон	Літо, осінь, зима, весна
Цільова аудиторія	Для різних вікових та соціальних споживачів, від 10 років
Тривалість	2 дні/1 ніч
Форма організації	Груповий
Загальна протяжність туру	134 км (від початкової та кінцевої точки)
Приблизна вартість туру загалом та на одну особу	Загальна вартість із ПДВ на 30 осіб – 89 534,2 грн; на одну особу – 2 984,5 грн.
Послуги, включені до вартості туру	проїзд комфортабельним автобусом за програмою; проживання – 1 ніч; харчування; супровід гідом-екскурсоводом; страхування на час подорожі.
Послуги, які не включені до вартості туру та додатково оплачуються	вхідні квитки на екскурсійні об'єкти; факультативні екскурсії; сувеніри, громадський транспорт; особисті витрати.

Опис програми туру відображено у таблиці 2.3.4.

Таблиця 2.3.4

Опис програми туру «Real Chernobyl»

День туру	Деталізований опис програми
1	2
1 день	07:30 – Збір туристів, м. Київ (центр), вул. Архітектора Городецького 1, станція метро «Хрещатик» або «Майдан Незалежності» 08:00 – відправлення з Києва.

Продовження таблиці 2.3.4

1	2
1 день	10:00 – приїзд на КПП «Дитятки». Проходження паспортного контролю та інструктаж по поїзді. 10:30 – поїздка в Чорнобиль. 11:00 – заселення в готель «Stalker Hotel & Hostel» (м.Чорнобиль). 12:00 – обід у готелі. 13:00 – Виїзд на екскурсії. Відвідування Іллінської церкви, краєзнавчого музею, парку слави, річковий порт, меморіал «Тим, хто врятував світ» та інших цікавих місць. 14:30 – переїзд до епіцентру трагедії. Споглядання покинутих сіл, огляд меморіалу «Героям чорнобильцям», обвідний канал з процедурою годування гігантських сомів, робимо яскраві знімки та чудові відео. 15:30 – оглядовий майданчик сумнозвісного всьому світу четвертого реактора Чорнобильської АЕС. 16:00 – поїздка в село Залісся, огляд села та спілкування з місцевими жителями. 17:00 – поїздка в село Копачі, що знаходиться в 4-х кілометрах від Чорнобильської АЕС. 18:30 – переїзд до м. Прип'ять. Огляд знаменитого колеса огляду з парком атракціонів, центрального парку, басейну “Лазурний” та інших культових місць зони Відчуження. 19:00 – приїзд в м.Чорнобиль. Огляд виставки військової техніки, що приймала участь у ліквідації аварії на ЧАЕС. Відвідування пожежної частини. 20:00 – Вечеря. 21:00 – Вільний час. Ночівля.
2 день	08:00 – сніданок у готелі. Виїзд з готелю. 09:00 – виїзд в м. Прип'ять. Досліджуємо ті місця, які не відвідуємо в одноденному турі. 10:00 – повернення до ЧАЕС. Відвідання недобудованих градирні третьої черги АЕС. 12:00 – виїзд до с. Паришів, в якому живуть самосели, котрі повернулися в рідне Полісся після примусового виселення під час евакуації в 1986 році. 14:00 – обід (оплачений у готелі, з собою). 15:00 – переїзд до «родзинки» поїздки – загоризонтної радіолокаційної станції «Дуга», яка довгий час була секретною, як і військове містечко Чорнобиль-2. Огляд найцікавіших об'єктів подорожі. 17:00 – повернення до м. Чорнобиль. Спілкування, поділ враженнями та емоціями, прослуховування цікавих історій та отримання відповідей на запитання, які цікавлять туристів, від гіда. 19:00 – виїзд до м. Київ. 20:00 – повернення в Київ.

Розрахунок транспортного обслуговування екскурсійного туру «Real Chernobyl» наведено у таблиці 2.3.5.

Таблиця 2.3.5

Розрахунок транспортного обслуговування екскурсійного туру
«Real Chernobyl»

№ п.п.	Стаття витрат	Кількість	Вартість послуги	Загальна вартість, грн.	Вартість в перерахунку на 1 туриста, грн
1	2	3	4	5	6
1	Вартість палива	30 л (134 км)	55,26	1657,8	55,26
2	Добові водію	1 доба	600	600	20,0
3	Оренда плата за туристичний автобус	1 день	800	800	26,7
Разом транспортні витрати				3057,8	101,9

Розрахунок вартості екскурсійного туру «Real Chernobyl» наведено у таблиці 2.3.6.

Таблиця 2.3.6

Розрахунок вартості екскурсійного туру «Real Chernobyl»

Показники	Вартість за одиницю, грн	Кількість	Загальна вартість (грн.)	
			на групу 30 осіб	на 1 особу
Транспортне обслуговування			3 057,8	101,9
Вартість палива	1657,8	30	49 734,0	1 657,8
Вартість оренди	800	2 доби	1 600	53,3
Добові водія	600	2 доби	1 200	40
Вартість харчування	200	3	600	20
Витрати на екскурсійну програму	-	-	-	-
Витрати на страхування	50	30 осіб	1 500	50
Прямі витрати туристичної агенції			7 260	242
Витрати на просування туру			500	16,7
Загальновиробничі витрати			700	23,3
Виробнича собівартість			8 460	282
Загальна вартість туру			74 611,8	2 487,1
Загальна вартість із ПДВ			89 534,2	2 984,5

Таким чином, загальна вартість подієвого туру «Real Chernobyl» на 2 дні становить 2 984,5 грн. Технологічна документація туру наведена у додатках Ж, К, Л, М, Н, П, Р.

При розробці інноваційного туристичного маршруту були виявлені деякі проблеми його реалізації: нестабільність економічної ситуації в країні, знецінення національної валюти, війна на території України; значна частка у формуванні вартості туру належить вартості на заклади розміщення; загострення соціально-політичної ситуації у державі.

Не всі заклади розміщення пристосовані до ночівлі великої групи туристів у 30 осіб. До того ж, не усі можуть забезпечити необхідні комфортні умови. Однак, не зважаючи на певні труднощі, інноваційний тур є доволі перспективним. Його реалізація відкриває нові можливості, зокрема: збільшення внутрішнього туристичного потоку; підвищення конкурентоспроможності області на національному ринку туристичних послуг; створення позитивного туристичного іміджу регіону; можливість розбудови інфраструктури через співпрацю місцевих громад з державними органами управління, упровадження приватно-державного партнерства; підвищення рівня зайнятості населення через упровадження нових видів діяльності в населених пунктах Київської області; використання концепції розробленого туристичного маршруту іншими областями України.

Підсумовуючи зробимо висновок, що розвиток подієвого туризму в Київській області має великий потенціал, оскільки регіон має багатий культурний та історичний спадок, природні ресурси та інфраструктуру. Залучення туристів до області може сприяти розвитку місцевої економіки, створенню нових робочих місць та підвищенню рівня життя мешканців.

Розробка та реалізація історичних екскурсій, культурних подій, природних маршрутів, спортивних змагань та гастрономічних пропозицій може залучити різноманітну аудиторію туристів. При цьому, важливо забезпечити якість та безпеку туристичних послуг, розвивати інфраструктуру та сприяти співпраці між громадськими організаціями, бізнесом та державними структурами. Зростання подієвого туризму в Київській області може сприяти її позиціонуванню як привабливого туристичного напрямку в Україні та світі.

Пропонований подієвий тур «Real Chernobyl» є важливою та цікавою

можливістю для відвідувачів побачити Чорнобильську зону відчуження та отримати глибше розуміння події, яка сталася там у 1986 р. Тур пропонує реальну можливість оглянути залишки реактора, дослідити м. Прип'ять та побачити вплив, який має катастрофа на оточуючу місцевість.

Розроблений тур надає відвідувачам можливість пізнати історичний контекст події, дізнатися більше про причини та наслідки катастрофи, а також побачити, як люди живуть в цьому унікальному середовищі. Такий тур може зацікавити широкий спектр людей, включаючи істориків, науковців, туристів та інші категорії осіб, які цікавляться історією та наслідками Чорнобильської катастрофи. Він допомагає поширити усвідомлення про цю подію і важливість ядерної безпеки.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результаті обґрунтування перспектив післявоєнного розвитку подієвого туризму в Київській області зроблено ряд загальних висновків.

1. З'ясовано сутнісну характеристику подієвого туризму. Встановлено, що на сьогодні серед науковців відсутнє однозначне трактування поняття «подієвий туризм». Тому, нами запропоновано авторське визначення даного терміну.

Виявлено, що івент-тури класифікуються як з точки зору виду подорожі, так і з огляду на тип події. Також види туризму визначаються за метою, часовими характеристиками, територіальними ознаками, фінансовими можливостями, індивідуальними запитами тощо

2. Проаналізовано соціально-економічні чинники розвитку подієвого туризму в регіоні. З'ясовано, що розвитку подієвого туризму в Київській області, сприяє багато чинників (географічне розміщення, соціально-економічний розвиток, населення, туристична й транспортна інфраструктура, присутність туристичних ресурсів на території тощо). В основному вони мають негативний характер. Це пов'язано в першу чергу з військовим станом на території України, низьким рівнем життя та міграцією населення, повільним ростом рівня культури, освіти, естетичних потреб населення, застарілою науковою, технічною базою, незадовільним станом доріг тощо.

3. Досліджено історико-культурні та природні ресурси розвитку подієвого туризму в регіоні. Встановлено, що природно-ресурсна база Київської області є унікальною та різноманітною, що створює відмінні можливості для розвитку подієвого туризму. Розташування в області таких природних багатств, як річок Десна та Дніпро, лісів, ландшафтних заповідників і парків, а також культурних об'єктів, роблять її привабливим напрямком для туристів з усього світу.

Ретельно обрані туристичні маршрути та події, що відображають історичні події, можуть привертати увагу туристів та сприяти економічному

розвитку регіону. Місцеві органи влади, туристичні агенства та громадські організації мають важливу роль у підтримці та просуванні туристичного потенціалу області під час складних часів. Цей підхід допоможе підняти свідомість про історичну спадщину регіону, сприяти збереженню культурних цінностей, та стимулювати розвиток подієвого туризму як важливого елементу соціально-економічного прогресу.

Однак існують певні проблеми, які можуть ускладнити розвиток подієвого туризму в Київській області. Деякі з них включають недостатню інфраструктуру для туристів, нестабільність в політичних та воєнних умовах, відсутність належного фінансування для реклами та просування туристичних маршрутів, а також нестачу кваліфікованих гідів та персоналу для обслуговування туристів.

4. Оцінено стан організації туристичної діяльності в регіоні. Виявлено, що в розвитку подієвого туризму на Київщині є певні особливості: скорочення туристичних потоків, відсутність іноземних туристів, підвищення кількості громадян, які охоплені внутрішнім туризмом, скорочення туристичних підприємств. Причиною даної тенденції стала соціально-економічна та геополітична ситуація в Україні, відсутність ефективної державної політики у сфері туризму, запровадження карантинного режиму через пандемію COVID-19, воєнні дії на території України.

5. З'ясовано особливості розвитку туристичної інфраструктури в регіоні. Встановлено, що Київська область має потужні ресурси для розвитку подієвого туризму. Однак, туристичний потенціал регіону не використовується ефективно через застарілу мережу туристичних маршрутів та відсутність мобільних туристичних додатків з детальною інформацією про туристичні локації області. Незважаючи на це, до 2019 р. потік туристів в область мав стійку тенденцію до зростання. Проте через повільні темпи введення в дію нових готелів та реконструкцію існуючих баз відпочинку і туристичних баз їх послугами не можуть скористатися майже 25 000 туристів, наприклад, що відвідують м. Чорнобиль. Беззаперечною перевагою регіону до війни була транспортна

інфраструктура, яка наразі є частково знищеною, потребують відновлення багато соціально-культурних об'єктів. Незважаючи на складну ситуацію в туристичній галузі в післявоєнний час відбудова та розбудови туристичної інфраструктури, підвищення якості її функціонування повинна стати ключовою у стратегії економічного відновлення України.

6. Обґрунтовано основні напрями післявоєнного розвитку подієвого туризму в регіоні. До яких віднесено: просування туристичного потенціалу Київщини шляхом проведення PR-заходів, удосконалення туристичної інфраструктури та розвиток туристичної пропозиції, розробка маркетингової програми розвитку подієвого туризму в Київській області, популяризація туристичного подієвого потенціалу Київської області серед населення, розробка та популяризація маршрутів пам'яті Київської області, як окремого виду подієвого туризму, популяризація подієвого туризму шляхом цифрових технологій, розроблено подієвий тур «Real Chernobyl».

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєва О. В. Подієвий туризм як фактор соціально-економічного розвитку регіону: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ : Освіта, 2012. 24 с.
2. Антоненко І. Я. Особливості розвитку та застосування івентменеджменту в Україні / І. Я. Антоненко // Сучасний менеджмент і економічний розвиток : реферат. зб. матеріалів постійно діючої міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (1 верес. 2011 р.). – Суми, 2012. – С. 5-9.
3. Бабкін О. В. Спеціальні види туризму / О. В. Бабкін. – Харків : Знання, 2018. – 252 с.
4. Барвінок Н. В. Перспективи розвитку воєнного туризму на території України після закінчення російськоукраїнської війни / Н. В. Барвінок // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2022. – Вип. 18(2). – С. 206-217.
5. Безверхнюк Т. М. Ресурсне забезпечення післявоєнного відновлення та розвитку України : потенціал курортно-рекреаційної сфери / Т. М. Безверхнюк, К. Д. Бабов, О. І. Цуркан // Наукові інновації та передові технології. – 2022. – Вип. 6(8). – С. 459-470.
6. Бейдик О. О. Чинники розвитку та особливості подієвого туризму / О. О. Бейдик, Н. О. Новосад, О. І. Топалова // Часопис картографії. – 2016. – Вип. 16. – С. 125–131.
7. Бейсембінова А. С. Подієвий туризм : поняття, види, класифікація / А. С. Бейсембінова, А. Є. Молдагалієва // Journal of Geography and Environmental Management. – 2017. – № 4 (47). – С. 140-148.
8. Бордун О. Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни / О. Бордун, В. Шевчук, В. Монастирський, О. Лучка // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2022. – Вип. 62. – С. 178–196. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2022.62.0.6214>

9. Василюк О. Природно-заповідний фонд Київської області / О. Василюк. – Київ : НЕЦУ, 2012. – 338 с.
10. Власенко В. І. Київщина : із минулого в майбутнє / В. І. Власенко, Н. І. Конотопець, А. І. Наджос, Г. А. Савельєва. – Київ : Академія, 2012. – 200 с.
11. Вовк К. Управління розвитком подієвого туризму в регіоні : дис. ... д-ра філ-фії. – Харків, 2021. – 264 с.
12. Вовк К. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання / К. Вовк // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 3 (19). – С. 184–193.
13. Грищенко С. І. Туристична індустрія України: аналіз тенденцій та чинників розвитку в координатах повоєнного відновлення / С. І. Грищенко // Економіка та суспільство. – 2023. – Вип. 23. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-29>
14. Гулько Н. С. Оцінка рекреаційно-туристичного потенціалу Київської області / Н. С. Гулько, Г. П. Скляр // Матеріали кафедрального круглого столу студентів та аспірантів (м. Полтава 19 листопада 2019 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 128 с.
15. Даниленко О. О. Особливості та дискусійні аспекти понять «подія» та «івент» у ресторанному господарстві / О. О. Даниленко // Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. – 2022. – № 6. – С. 12–18.
16. Донських С. Подієвий туризм : навч. посіб. / С. Донських. – Київ : Лібра, 2014. – 112 с.
17. Доценко В. Ф. Розвиток готельного господарства столичного регіону України [Електронний ресурс] / В. Ф. Доценко, О. В. Арпуль, Н. П. Бондар, О. О. Дудкіна. – Режим доступу: http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7519/1/hotel_industry.pdf
18. ДСТУ 28681.1-95 «Туристично-екскурсійне обслуговування. Туристичні послуги : Проектування туристичних послуг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=93829

19. ДСТУ 28681.2-95 «Туристично-екскурсійне обслуговування. Туристичні послуги: Загальні вимоги» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lsrv.leonorm.com.ua/PORTAL/Default.php?Page=stlist&ObjId=98&CatId=6>
20. ДСТУ 28681.3-95 «Туристично-екскурсійне обслуговування Туристичні послуги: вимоги із забезпечення безпеки туристів та екскурсантів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=78875
21. ДСТУ 4268:2003 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги. Чинний від 2004-07-01. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dbn.at.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-941>
22. ДСТУ 4269:2003 Послуги туристичні. Класифікація готелів. Чинний від 2004-07-01 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dbn.at.ua/search/?q=4269%3A2003+>
23. ДСТУ 4281:2004 Заклади ресторанного господарства. Класифікація. Чинний від 2004-07-01. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dbn.at.ua/load/normativy/dstu/5-1-0-939>
24. ДСТУ 4527:2006 Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення [Чинний від 2006-10-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 28 с. (Національний стандарт України).
25. Забалдіна Ю. Б. Формування івентивного портфеля туристичних DESTINATION / Ю. Б. Забалдіна, А. П. Тараненко // Інтелект ХХІ. – 2017. – № 5. – С. 48–52.
26. Зарубіна А. К. Особливості туризму в умовах воєнного стану / А. К. Зарубіна, Е. Д. Сіра // Економіка та суспільство. – 2022. – № 41. – С. 92-96.
27. Колективні засоби розміщення в Україні у 2018 р. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
28. Колективні засоби розміщення в Україні у 2019 р. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
29. Колективні засоби розміщення в Україні у 2020 р. Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

30. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254 к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>

31. Корчевська Л. І. Стан, особливості та перспективи туризму у воєнний та поствоєнний періоди / Л. І. Корчевська // Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/korchevska.htm

32. Кошель А. О. Землі природно-заповідного фонду Київської області : сучасний стан, проблеми, перспективи / А. О. Кошель // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2013. – № 1-2. – С. 115-122.

33. Краснокутська Ю. В. Післявоєнне відновлення туристичної індустрії України в контексті сталого розвитку / Ю. В. Краснокутська, І. В. Сегеда, А. С. Безпалова // Економіка та суспільство. – 2023. – Вип. 56. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-88>

34. Курорти та санаторії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sanikur.com/uk/sanatoriums

35. Максимовська Н. Подієвий менеджмент як чинник інноваційного розвитку соціокультурної сфери / Н. Максимовська, А. Поляничко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2020. – № 3–4 (97–98). – С. 218–227.

36. Малярчук Н. М. Проблеми та перспективи розвитку незвичайних видів туризму на території України після закінчення російсько-української війни на прикладі військового туризму / Н. М. Малярчук, О. Г. Чирва // Економічні горизонти. – 2022. – Вип. 4(22). – С. 34–42.

37. Мандруй Київщиною [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kyivregiontours.gov.ua>

38. Молчанова С. А. Подієвий менеджмент в системі організації просвітницьких заходів (досвід наукової бібліотеки ХНУ) / С. А. Молчанова, С. В. Диха // Книги і бібліотеки в глобалізованому світі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (15-16 трав. 2019 р.). – Кам'янецьПодільський, 2019. – С. 106–113.

39. Моца А. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні / А. Моца, С. Шевчук, Н. Серeda // Економіка та суспільство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31>

40. Наумік-Гладка К. Г. Подієвий туризм як спосіб ефективного просування національного продукту на міжнародні ринки (на прикладі виставкової діяльності) / К. Г. Наумік-Гладка // European scientific journal of Economic and Financial innovation. – 2020. – № 2 (6). – С. 249–258.

41. Носирев О. Розвиток туризму та індустрії гостинності в стратегії постконфліктного відновлення економіки України / О. Носирев, Т. Деділова, І. Токар // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2022. – Вип. 1(26). – С. 55–68.

42. Огієнко М. Методологічні підходи до оцінювання ефективності проведення туристичних подієвих заходів / М. Огієнко, А. Огієнко, О. Яковуник // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Т. 5. – № 1. – С. 349–358.

43. Оздоровлення дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку влітку 2018 р. Статистичний збірник. – Київ, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

44. Оздоровлення дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку влітку 2019 р. Статистичний збірник. – Київ, 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

45. Оздоровлення дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку влітку 2020 р. Статистичний збірник. – Київ, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

46. Олійник В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку подієвого туризму на території України / В. В. Олійник, О. В. Шикіна // Глобальні та національні проблеми економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/olijnyk3.htm.

47. Омельчак Г. Особливості інноваційного розвитку туризму України в

умовах війни та Євроінтеграції / Г. Омельчак // Сталий розвиток економіки. – 2023. – № 1(46). – С. 106–109.

48. Офіційний сайт Головного управління статистики у Київській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua>

49. Офіційний сайт Головного управління статистики у м. Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=534&lang=1>.

50. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

51. Офіційний сайт Київської обласної державної адміністрації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://koda.gov.ua>.

52. Паньків Н. Є. Характеристика потенціалу екотуризму України в умовах війни. Креативний простір в Україні та світі : монографія / Н. Є. Паньків. – Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2022. – С. 154–162.

53. Парфіненко А. Ю. Подієвий туризм як чинник формування туристичної привабливості міста / А. Ю. Парфіненко // Географія та туризм. – 2015. – Вип. 34. – С. 144–154.

54. Писарева І. В. Розвиток подієвого туризму та його вплив на просування території / І. В. Писарева, О. М. Радіонова, М. Д. Приходько // Економічний простір. – 2020. – № 161. – С. 104–109.

55. Повалій Т. Л. Івент-менеджмент : навч. посіб. / Т. Л. Повалій, Н. Д. Світайло. – Суми, 2021. – 198 с.

56. Полтавець А. М. Рекреаційний потенціал Київської області / А. М. Полтавець // Землеустрій, кадастр, моніторинг земель. – 2015. – № 4. – С. 72–81.

57. Полтавець А. М. Еколого-економічний аналіз рекреаційного потенціалу Київської області / А. М. Полтавець // Збалансоване природокористування. – 2016. – № 1. – С. 93–97.

58. Помаза-Пономаренко А. Л. Розвиток туризму в Україні у воєнний та післявоєнний періоди / А. Л. Помаза-Пономаренко // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. – 2022. –

Том 33 (72). – № 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2022.5/02>.

59. Програма розвитку туризму та курортів у Київській області на 2024-2026 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kor.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/Dodatok-48.pdf>.

60. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://koda.gov.ua/wp-content/uploads/2023/11/programa-na-2024-rik-.pdf>.

61. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95 ВР зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.

62. Роїк О. Р. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період / О. Р. Роїк, О. В. Недзвецька // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : економічні науки. – 2022. – Випуск 46. – С. 11–15.

63. Рутинський М. Й. Етнофестивальний туризм: теоретичні засади й етногеографічні аспекти організації / М. Й. Рутинський, М. Я. Топорницька // Географія та туризм. – 2011. – Вип. 16. – С. 82–93.

64. Саух І. В. Концептуальні основи формування системи туризму в Україні / І. В. Саух // Вісник ЖДТУ. – 2016. – № 1 (75). – С. 113–122.

65. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки. – Київ, 2019. – 158 с.

66. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-р.

67. Терещук Н. В. Перспективи розвитку подієвого туризму / Н. В. Терещук // Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації : Матеріали I Міжнарод. наук.-практ. конф. (2 квітня 2021 р.). – Київ, 2021. – С. 33–35. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tourlib.net>

/statti_ukr/tereschuk.htm

68. Туристична діяльність в Україні у 2018 р. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

69. Туристична діяльність в Україні у 2019 р. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

70. Туристична діяльність в Україні у 2020 р. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

71. Управління туризму та промоції Київської міської державної адміністрації (КМДА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/kyivtourism/xr9u1Xw>

72. Устименко Л. М. Подієвий туризм як історико-культурне явище / Л. М. Устименко // Культура і сучасність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2013_1_17

73. Царук В. В. Туризм в Україні в умовах воєнного стану – проблеми відновлення та пошуку нових моделей управління / В. В. Царук // Таврійський науковий вісник. Серія : Публічне управління та адміністрування. – 2023. – Вип. 4. – С. 15-24.

74. Хальцбаур У. Event-менеджмент / У. Хальцбаур, Е. Йеттінгер, Би. Кнаусе, Р. Мозер, М. Целлер. – Київ : Освіта, 2017. – 384 с.

75. Шелеметьєва Т. В. Подієвий туризм як складник розвитку внутрішнього туризму в Україні / Т. В. Шелеметьєва, О. І. Трохимець // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-6-18>

76. Щука Г. П. Подієвий туризм : навч.-метод. посіб. / Г. П. Щука – Берегове : ЗУІ, 2023. – 171 с.

77. Якименко-Терещенко Н. Розвиток індустрії туризму у повоєнний період / Н. Якименко-Терещенко, Н. Мірко, А. Моца // Економіка та суспільство. – 2022. – Вип. 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-117>

78. Getz D. Event management and event tourism. Second Edition, 2014. –

520 p.

79. Getz D. Progress and prospects for event tourism research / D. Getz, S. J. Page // *Tourism Management*. – 2016. – № 52. – P. 593–631.

80. Yua Q. Tourism boycotts and animosity: a study of seven events / Q. Yua, R. McManusb, D. A. Yenc, X. Lid (R.) // *Annals of Tourism Research*. – 2020. – № 80 (102792). – P. 1–16.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток А1 – Чинники розвитку подієвого туризму

Критерії класифікації	Назва фактору	Зміст фактору
1	2	3
1. Джерело виникнення	1.1 Зовнішні (екзогенні)	- демографічні і соціальні зміни; - економічний і фінансовий розвиток; - зміни політичного і правового регулювання; - технологічні зміни; - торговий розвиток; - транспортна інфраструктура і безпека подорожей
	1.2 Внутрішні (ендогенні)	- природно-географічні особливості, клімат, туристичні ресурси; - потенціал та рівень використання природних ресурсів; - економічна ситуація в країні; - суспільно-політична ситуація в країні; - стан розвитку інфраструктури; - освітній та культурний рівень населення.
2. Предмет впливу	2.1 Фактори залучення	- спонукають до подорожі: природні, культурні та соціальні умови в країні, де формуються туристичні потоки
	2.2 Фактори диференціації попиту	- впливають на вибір місця подорожі: туристичні ресурси, розвиток інфраструктури, рівень соціально-економічного розвитку туристичних центрів
3. Механізм впливу	3.1 Об'єктивні	- сформовані історичним розвитком суспільства, цілеспрямовано регулюють туристичну діяльність
	3.2 Суб'єктивні	- вирішуються на рівні держави: нормативно-правове забезпечення туризму; система професійної освіти в туризмі тощо
4. Стабільність впливу	4.1 Статичні (незмінні)	- природно кліматичні; - географічні, - культурно-історичні.
	4.2 Динамічні	- демографічні; - соціальні; - економічні; - культурні; - науково-технічний прогрес; - міжнародні фактори.
5. Наслідки впливу	5.1 Стимулятори розвитку	- прискорюють розвиток: політична та економічна стабільність, відкритість до інвестицій, спрощення податку, зростання платоспроможності населення.
	5.2 Дестимулятори розвитку	- гальмують розвиток: воєнні дії, тероризм, пандемія, політична та економічна нестабільність, низький рівень життя, освіти, забруднення довкілля, природні стихії тощо.

1	2	3
6. Походження факторів	6.1 Психологічні	- мотиваційні; - особистісно-повіденкові; - психологія споживання
	6.2 Організаційно-економічні	- туристична інфраструктура; - нормативно-правова база; - обсяг попиту та його динаміка; - обсяг економічних ресурсів; - ємність ринку; - інвестиційний клімат; - податково-кредитна політика
	6.3 Соціально-економічні	- структура і рівень добробуту населення; - можливість отримання пільг і знижок на туристичні послуги; - рівень життя в суспільстві, освітній та культурний рівень населення; - рівень доходу, життя та освіти населення регіону, - чисельність та структуру населення, - наявність кваліфікованих кадрів сфери туризму
	6.4 Природно-кліматичні	- потужність, різноманітність природно-географічного потенціалу; - сприятливість природно-кліматичних умов; - стан довкілля, його екологічність тощо;
	6.5 Історико-культурні	- наявність у туристичних регіонах релігійних, культурних, історичних пам'яток, культурних цінностей, які формують прагнення до нових вражень та подорожей тощо;
	6.6 Геополітичні	- положення регіону; - відносини між країнами; - міжнародний розподіл праці
7. Масштаб впливу	7.1 Регіональні	- впливають на стан та розвиток туристичних ресурсів у межах окремого регіону
	7.2 Національні	- виявляють свій вплив на рівні держави
	7.3 Глобальні	- діють у міжнародному чи світовому масштабі
8. Характер впливу	8.1 Інтенсивні	- передбачають якісні зміни турпродукту
	8.2 Екстенсивні	- передбачають кількісні зміни турпродукту
9. Прозорість впливу	9.1 Прямого впливу	- безпосередня дія – війна, конфронтація, тероризм, введення пільг чи податків
	Непрямого впливу	- опосередкована дія – відсутність підтримки розвитку галузі, недосконалість законодавства, агресивна зовнішня політика

Додаток Б

Додаток Б – Вплив окремих факторів на розвиток івент-туризму, порівняно з іншими видами туризму

Назва факторів та рівень їхнього впливу на івент-туризм			
Залишається без змін	Посилюється	Послаблюється	Додаються
1. Соціально-економічні			
-чисельність та структуру населення, наявність кваліфікованих кадрів сфери туризму	-структура і рівень добробуту населення (ЦА – середній клас); -рівень життя в суспільстві, освітній та культурний рівень населення; -економіка вражень	-можливість отримання пільг і знижок на туристичні послуги;	-наявність кваліфікованих кадрів у сфері дозвілля, івент-менеджменту;
2. Організаційно-економічні			
-туристична інфраструктура; -нормативно-правова база; -обсяг економічних ресурсів; -ємність ринку	-інвестиційний клімат; -податково-кредитна політика (мега-події передбачають значні капіталовкладення); -забезпечення безпеки (масовість івентів)	-обсяг попиту та його динаміка (нівелюється сезонність);	-вплив позиції органів місцевого самоврядування до проведення івенту на їхній території; -науково-технічний прогрес (в організації події)
3. Політичні			
- політична нестабільність, воєнні конфлікти	- географічне положення регіону; - відносини між країнами; - міжнародний розподіл праці (для ділових івентів)	- географічне положення регіону (для подій природного характеру)	- авторитет країни на міжнародному рівні
4. Історико-культурні			
- наявність у туристичних регіонах релігійних, культурних, історичних пам'яток, культурних цінностей, які формують прагнення до нових вражень та подорожей	- посилюється важливість тих пам'яток, які пов'язані з основною подією (тематично, географічно і т.д.)	- послаблюється важливість тих пам'яток, які не мають ніякого відношення до івенту	- інноваційність та креативність подачі цих пам'яток через історичні реконструкції тощо.

Продовження додатку Б1

1	2	3	4
<i>5. Природно-кліматичні</i>			
- стан довкілля, його екологічність	- потужність, різноманітність природно-географічного потенціалу (якщо подія носить природний характер)	- потужність, різноманітність природно-географічного потенціалу (якщо подія не має природного характеру); - сприятливість природно-кліматичних умов	
<i>6. Психологічні</i>			
-мода; -статусність; -психологія споживання	-мотиваційні; -особистісно-поведінкові (залученість у подію)		- самореалізація

Додаток В

Таблиця В1 – Розподіл територій та об’єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) Київської області за їх значенням, категоріями та типами [18, с. 60]

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ						% площі окремих категорій до загальної площі ПЗФ
	Загально-державного значення		Місцевого значення		Разом		
	кіль-кість	площа, га	кіль-кість	площа, га	кіль-кість	площа, га	
Природні заповідники	-	-	-	-	-	-	-
Біосферні заповідники	1	226964,7			1	226964,7	65,9
Національні природні парки	2	17206,72			2	17206,72	5,0
Регіональні ландшафтні парки			4	5754,5673	4	5754,5673	1,7
Заказники, загалом	16	63584,3	89	27 842,5352	105	91426,8352	26,5
у тому числі: ландшафтні	6	5612,0	34	19683,6132	40	25295,6132	
лісові	3	2296,5	13	1880,892	16	4177,392	
ботанічні	-	-	22	1760,03	22	1760,03	
загальнозоологічні	1	48 870,0	1	212,0	2	49082,0	
орнітологічні	2	489,7	6	506,1	8	995,8	
іхтіологічні	-	-	2	605,0	2	605,0	
гідрологічні	4	6316,1	11	3194,9	15	9511,0	
Пам'ятки природи, загалом	2	92,0	80	366,065	82	458,065	0,13
у тому числі: комплексні	-	-	6	14,9	6	14,9	
ботанічні	2	92,0	65	143,69	67	235,69	
зоологічні	-	-	-	-	-	-	
гідрологічні	-	-	4	181,725	4	181,725	
геологічні	-	-	5	25,75	5	25,75	
Заповідні урочища	-	-	17	1571,7	17	1571,7	0,46
Ботанічні сади	-	-	-	-	-	-	
Дендрологічні парки	1	405,8	-	-	1	405,8	0,12
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	3	488,5	11	185,8747	14	674,3747	0,19
Зоологічні парки	-	-	-	-	-	-	-
ЗАГАЛОМ	25	308742,02	201	35720,7422	226	344462,7622	100

Додаток Д

Додаток Д1 – Показники кількості суб'єктів туристичної діяльності (фізичні особи-підприємці) за регіонами України за 2018-2020 рр. [68; 69; 70]

(од.)

Регіон	Роки:			Відхилення:			
				абсолютне (+; -)		відносне, %	
	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
Україна	2460	2797	2306	-154	-491	93,7	82,4
Вінницька	62	65	60	-2	-5	96,8	92,3
Волинська	55	75	57	2	-18	103,6	76,0
Дніпропетровська	297	318	322	25	4	108,4	101,3
Донецька	62	67	56	-6	-11	90,3	83,6
Житомирська	47	51	43	-4	-8	91,5	84,3
Закарпатська	63	57	50	-13	-7	79,4	87,7
Запорізька	126	92	90	-36	-2	71,4	97,8
Івано-Франківська	94	93	79	-15	-14	84,0	84,9
Київська	172	180	173	1	-7	100,6	96,1
Кіровоградська	41	58	44	3	-14	107,3	75,9
Луганська	21	39	31	10	-8	147,6	79,5
Львівська	200	272	168	-32	-104	84,0	61,8
Миколаївська	69	64	69	0	5	100,0	107,8
Одеська	135	164	102	-33	-62	75,6	62,2
Полтавська	140	136	110	-30	-26	78,6	80,9
Рівненська	66	86	74	8	-12	112,1	86,0
Сумська	61	87	68	7	-19	111,5	78,2
Тернопільська	43	72	51	8	-21	118,6	70,8
Харківська	183	175	150	-33	-25	82,0	85,7
Херсонська	64	68	46	-18	-22	71,9	67,6
Хмельницька	64	63	45	-19	-18	70,3	71,4
Черкаська	74	84	79	5	-5	106,8	94,0
Чернівецька	38	44	27	-11	-17	71,1	61,4
Чернігівська	46	41	39	-7	-2	84,8	95,1
м. Київ	237	346	273	36	-73	115,2	78,9

Додаток Ж

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА туристичної подорожі за маршрутом Київ - Чорнобиль на 2024 р.

1. Основні показники маршруту:

Вид маршруту – лінійний, організований, пішохідний, автобусний (за конфігурацією маршруту, за формою організації, за видом транспорту)

Термін подорожі (днів/ночівель) – 2 дні, 1 ніч

Число туристів в групі – 30.

Початок обслуговування на маршруті першої групи – 27.05.2024.

Початок обслуговування на маршруті останньої групи – 14.08.2024.

Закінчення обслуговування на маршруті останньої групи – 21.08.2024.

Вартість путівки – 1 439,51 грн (може змінюватися в залежності від обраного розміщення)

Таблиця Ж1 – Графік завантаження турфірми

Місяць року	Кількість туристів в місяць	Графік заїзду туристичних груп за датами місяця	Кількість груп в місяць
Травень	15	27.05.2024-31.05.2024	1
Липень	30	08.06. 2024-12.06. 2024 22.06. 2024-26.06. 2024	2
Червень	45	13.07. 2024-17.07. 2024 20.07. 2024-24.07. 2024 27.07. 2024-31.07. 2024	3
Серпень	30	10.08.2019-14.08. 2024 24.08.2019-28.08. 2024	2

Адреса, з якої починається подорож:

м. Київ, Майдан Незалежності, 22

Пройзд до початкового туристичного підприємства: *трансфер*

2. Програма обслуговування туристів за маршрутом:

Київ-Чорнобиль

Таблиця Ж2 – Туристична програма за маршрутом

Пункти	Відстань, км	Спосіб долаття (вид транспорту, спосіб)	Час перебування в дорозі
Київ- КПП «Дитятки»	113	Туристичний автобус	1 год. 35 хв.
КПП «Дитятки»-м. Чорнобиль	21,2	Туристичний автобус	21 хв.
м. Чорнобиль- с. Залісся	6	Туристичний автобус	10 хв.
с. Залісся-с. Копачі	6	Туристичний автобус	10 хв.
с. Копачі-м. Прип'ять	25,3	Туристичний автобус	30 хв.
м. Прип'ять-м. Чорнобиль	20,8	Туристичний автобус	26 хв.
м.Чорнобиль-м. Прип'ять	20,8	Туристичний автобус	27 хв.
м. Прип'ять-с.Паришів	7	Туристичний автобус	10 хв.
с. Паришів-м.Чорнобиль	7	Туристичний автобус	10 хв.
м. Чорнобиль – м. Київ	134	Туристичний автобус	1 год. 56 хв.

3. Короткий опис подорожі (повторюється в інформаційному листку до туристичної путівки):

Тур розрахований на групу з 30 чоловік вартістю 1 439,51 грн в розрахунку на 1 туриста, що досить не дорого в порівнянні з іншими туристичними компаніями. Також ця туристична подорож підійде як для вітчизняних, так і для іноземних туристів, людей здебільше середнього віку.

Тур проходить маршрутом «Київ - Чорнобиль» включає в себе розміщення в готелі «Stalker Hotel & Hostel»; у класичних двомісних номерах з усіма зручностями, у вартість туру також включено трансфер, медичне страхування, екскурсійне обслуговування.

Головними пунктами маршруту даного туру є тур до м. Чорнобиль.

Додаток К

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТОК до путівки туристичної подорожі «Real Chernobyl»

1. Груповий (30 туристів) подієвий автобусний тур за кільцевим маршрутом з 27.05.2024-31.05.2024 здійснюється за замовленням туристів з України.

Автобусний тур. Перевезення здійснюються компанією «ІнтерТрансСервіс».

2. Програма обслуговування:

День туру	Деталізований опис програми
1 день	07:30 – Збір туристів, м. Київ (центр), вул. Архітектора Городецького 1, станція метро «Хрещатик» або «Майдан Незалежності» 08:00 – відправлення з Києва. 10:00 – приїзд на КПП «Дитятки». Проходження паспортного контролю та інструктаж по поїздки. 10:30 – поїздка в Чорнобиль. 11:00 – заселення в готель «Stalker Hotel & Hostel» (м.Чорнобиль). 12:00 – обід у готелі. 13:00 – Виїзд на екскурсії. Відвідування Іллінської церкви, краєзнавчого музею, парку слави, річковий порт, меморіал «Тим, хто врятував світ» та інших цікавих місць. 14:30 – переїзд до епіцентру трагедії. Споглядання покинутих сіл, огляд меморіалу «Героям чорнобильцям», обвідний канал з процедурою годування гігантських сомів, робимо яскраві знімки та чудові відео. 15:30 – оглядовий майданчик сумнозвісного всьому світу четвертого реактора Чорнобильської АЕС. 16:00 – поїздка в село Залісся, огляд села та спілкування з місцевими жителями. 17:00 – поїздка в село Копачі, що знаходиться в 4-х кілометрах від Чорнобильської АЕС. 18:30 – переїзд до м. Прип'ять. Огляд знаменитого колеса огляду з парком атракціонів, центрального парку, басейну “Лазурний” та інших культових місць зони Відчуження. 19:00 – приїзд в м.Чорнобиль. Огляд виставки військової техніки, що приймала участь у ліквідації аварії на ЧАЕС. Відвідування пожежної частини. 20:00 – Вечеря. 21:00 – Вільний час. Ночівля.
2 день	08:00 – сніданок у готелі. Виїзд з готелю. 09:00 – виїзд в м. Прип'ять. Досліджуємо ті місця, які не відвідуємо в одноденному турі. 10:00 – повернення до ЧАЕС. Відвідання недобудованих градирні третьої черги АЕС. 12:00 – виїзд до с. Паришів, в якому живуть самосели, котрі повернулися в рідне Полісся після примусового виселення під час евакуації в 1986 році. 14:00 – обід (оплачений у готелі, з собою). 15:00 – переїзд до «родзинки» поїздки – загоризонтної радіолокаційної станції «Дуга», яка довгий час була секретною, як і військове містечко Чорнобиль-2. Огляд найцікавіших об'єктів подорожі. 17:00 – повернення до м. Чорнобиль. Спілкування, поділ враженнями та емоціями, прослуховування цікавих історій та отримання відповідей на запитання, які цікавлять туристів, від гіда. 19:00 – виїзд до м. Київ. 20:00 – повернення в Київ.

Вартість туру на 1 людину становить: 1 439,51 грн.

Додаток Л

ПРОГРАМА ТУРУ «Real Chernobyl» (2 дні/1 ніч)

Опис програми туру з зазначенням відведеного на це часу.

День туру	Деталізований опис програми
1 день	07:30 – Збір туристів, м. Київ (центр), вул. Архітектора Городецького 1, станція метро «Хрещатик» або «Майдан Незалежності» 08:00 – відправлення з Києва. 10:00 – приїзд на КПП «Дитятки». Проходження паспортного контролю та інструктаж по поїздки. 10:30 – поїздка в Чорнобиль. 11:00 – заселення в готель «Stalker Hotel & Hostel» (м.Чорнобиль). 12:00 – обід у готелі. 13:00 – Виїзд на екскурсії. Відвідування Іллінської церкви, краєзнавчого музею, парку слави, річковий порт, меморіал «Тим, хто врятував світ» та інших цікавих місць. 14:30 – переїзд до епіцентру трагедії. Споглядання покинутих сіл, огляд меморіалу «Героям чорнобильцям», обвідний канал з процедурою годування гігантських сомів, робимо яскраві знімки та чудові відео. 15:30 – оглядовий майданчик сумнозвісного всьому світу четвертого реактора Чорнобильської АЕС. 16:00 – поїздка в село Залісся, огляд села та спілкування з місцевими жителями. 17:00 – поїздка в село Копачі, що знаходиться в 4-х кілометрах від Чорнобильської АЕС. 18:30 – переїзд до м. Прип'ять. Огляд знаменитого колеса огляду з парком атракціонів, центрального парку, басейну “Лазурний” та інших культових місць зони Відчуження. 19:00 – приїзд в м.Чорнобиль. Огляд виставки військової техніки, що приймала участь у ліквідації аварії на ЧАЕС. Відвідування пожежної частини. 20:00 – Вечеря. 21:00 – Вільний час. Ночівля.
2 день	08:00 – сніданок у готелі. Виїзд з готелю. 09:00 – виїзд в м. Прип'ять. Досліджуємо ті місця, які не відвідуємо в одноденному турі. 10:00 – повернення до ЧАЕС. Відвідання недобудованих градирні третьої черги АЕС. 12:00 – виїзд до с. Паришів, в якому живуть самосели, котрі повернулися в рідне Полісся після примусового виселення під час евакуації в 1986 році. 14:00 – обід (оплачений у готелі, з собою). 15:00 – переїзд до «родзинки» поїздки – загоризонтної радіолокаційної станції «Дуга», яка довгий час була секретною, як і військове містечко Чорнобиль-2. Огляд найцікавіших об'єктів подорожі. 17:00 – повернення до м. Чорнобиль. Спілкування, поділ враженнями та емоціями, прослуховування цікавих історій та отримання відповідей на запитання, які цікавлять туристів, від гіда. 19:00 – виїзд до м. Київ. 20:00 – повернення в Київ.

Вартість туру на 1 людину становить: 1 439,51 грн.

Вартість туру

Проживання	Кількість днів(5 днів)	
	Дорослі	Діти, (10% знижка)
<i>Фрегат</i>	1 439,51	1 295,5

У вартість туру включено: зустріч, трансфер у готель, проживання в готелі, харчування, страхівка. Додатково оплачується: додаткові екскурсії; придбання сувенірів; особисті витрати.

Додаток М

Графік заїзду туристичних груп за місяцями на 2024 р.

Місяць року	Кількість туристів в місяць	Графік заїзду туристичних груп за датами місяця	Кількість груп в місяць
Травень	15	27.05.2024-31.05.2024	1
Липень	30	08.06. 2024-12.06. 2024 22.06. 2024-26.06. 2024	2
Червень	45	13.07. 2024-17.07. 2024 20.07. 2024-24.07. 2024 27.07. 2024-31.07. 2024	3
Серпень	30	10.08.2019-14.08. 2024 24.08.2019-28.08. 2024	2

Населені пункти, відстань між ними, засоби пересування, час прибуття в пункт та виїзду з нього	Назви готелів та умови розміщення в них туристів	Порядок обслуговування				Примітки
		Сніданок	Обід	Вечеря	Ночівля	
Чорнобиль	Stalker Hotel & Hostel	1	1	1	1	-